

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 8122 do 8126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711

Poročilo o volitvah v narodno skupščino

Agencija Avala je izdala o izidu volitev v narodno skupščino, ki so se izvršile v nedeljo 11. t. m., nastopno poročilo:

Po podatkih, ki jih je dobilo notranje ministrstvo, so izidi po banovinah takšne (prve številke pomenijo glasove za listo dr. Milana Stojadinovića, druge glasove za listo dr. Vladimira Mačka in tretje glasove za listo Dimitrija Ljotića):

dravska:	170.252	45.123	1.132
savska:	111.483	529.712	2.137
dunavska:	372.085	129.269	17.291
moravska:	248.733	77.818	802
drinska:	189.291	136.297	3.806
vrbaska:	107.421	101.873	1.071
primorska:	42.781	159.428	2.387
vardarska:	226.716	74.977	133
zetska:	128.174	70.765	1.041
Beograd:	39.683	11.561	510

Skupaj: lista dr. Stojadinovića 1.636.519, lista dr. Mačka 1.336.823, lista Ljotića 30.310.

V odstotkih so dobile vse tri državne liste po posameznih banovinah (razpredelitev ista):

dravska:	78.64	20.84	0.52
savska:	17.33	82.34	0.33
dunavska:	71.74	24.93	3.33
moravska:	75.98	23.77	0.24
drinska:	57.47	41.38	1.15
vrbaska:	51.06	48.43	0.5
primorska:	20.91	77.92	1.17
vardarska:	75.11	24.84	0.05
zetska:	64.09	35.39	0.52
Beograd:	76.68	22.34	0.98

Iz navedenega sledi, da je bilo za listo dr. Stojadinovića 58.90%, za listo dr. Mačka 40.21%, za listo Ljotića pa 0.89% volilcev.

Na podlagi teh izidov bo po odredbah zakona za volitve narodnih poslancev dobila lista dr. Milana Stojadinovića več ko 300 poslancev, a lista dr. Vladimira Mačka okrog 70. Lista Dimitrija Ljotića ni dobila po zakonu določenega najmanjšega števila glasov ter zato ne bo dobila nobenega poslanca.

Podrobne številke iz Slovenije

Agencija Avala je objavila:

Srez Ptuj: Marko Kranj (Stojadinović) 11.485, Anton Maček (Stojadinović) 69, skupaj dr. Stojadinović 11.554; Jožef Lacko (Maček) 46, Kolarič Anton (Maček) 460, skupaj dr. Maček 1467; Drago Šega (Ljotić) 11. Skupaj je glasovalo 13.032 volilcev.

Srez Šmarje: dr. Ogrizek Anton (St.) 5919; Franc Jevšnik (M) 1148, Milan Jenčič (M) 86, Franc Nejedli (M) 146, skupaj dr. Maček 1380; Julij Hmelak (Lj.) 11. Skupno je glasovalo 7.310 volilcev.

Srez Brežice: Tratnik Josip (St.) 4640; Andrej Budič (M) 369, Krunoslav Batošič (M) 74, dr. Vekoslav Kukovec (M) 344, Franc Trupej (M) 1561, skupaj dr. Maček 2465; Franc Zupančič (Lj.) 14. Skupno je glasovalo 7019 volilcev.

Srez Dravograd: Gajšek Karol (St.) 2921, Alojz Rozman (St.) 137, skupaj dr. Stojadinović 3058; Karol Dobršek (M) 757, Viktor Eržen (M) 1468, Franc Bart (M) 10, skupaj dr. Maček 2235; Hinko Štajmer (Lj.) 11. Skupno so glasovali 5304 volilec.

Srez Gornji grad: Martin Steblovnik (St.) 2343; Franjo Papež (M) 119, Anton Zehelj (M) 188, skupaj dr. Maček 307; Vinko Vabič (Lj.) 15. Skupaj je glasovalo 3265 volilcev.

Srez Laško: Mirko Bitenc (St.) 3941; Alojz Lešnik (M) 587, Alojz Hohkraut (M) 1119, Josip Petejan (M) 1587, skupno dr. Maček 3293; Ciril Šuštar (Lj.) 41. Skupno je glasovalo 7275 volilcev.

Srez Murska Sobota: Bajlec Franc (St.) 5471; Kranjec Miško (M) 1817, Talanji Franc (M) 1413, skupaj dr. Maček 3230; Rudolf Šimunovič (Lj.) 1. Skupaj sta glasovala 8702 volilca.

Srez Konjice: dr. Sevšik Maksim (St.) 3402; Danijel Smersu (M) 33, Bruderman Leopold (M) 85, Zagar Ciril (M) 263, skupaj dr. Maček 321; Julij Hmelak (Lj.) 27. Skupaj je volilo 3750 volilcev.

Srez Ljutomer: Snoj Franc (St.) 6249; Kores Martin (M) 16, Bujan Mirko (M) 396, Skuhala Franc (M) 405, skupaj dr. Maček 817; Matija Golub (Lj.) 8. Skupaj je glasovalo 7.074 volilcev.

Srez Lendava: dr. Klar Franc (St.) 4606, Grčar Josip (St.) 538, skupaj dr. Stojadinović 5144; Miško Kranjec (M) 959, Muhvič Rudolf (M) 347, Ljudevit Seči (M) 92, skupaj dr. Maček 1398; Vladimir Kavčič (Lj.) 0. Skupaj je glasovalo 6.542 volilcev.

Srez Celje: Mihelčič Alojzij: (St.) 10.342; Fedor Gradišnik (M) 1486, Ivan Prekoršek (M) 964, skupaj dr. Maček 2450; Vinko Vabič (Lj.) 122. Skupaj je volilo 12.914 volilcev.

Srez Maribor levi breg: Zebot Franjo in Spindler Josip (St.) 14.075, dr. Irgolič Franc in Snuderl Konrad (St.) 442, skupaj dr. Stojadinović 14.517; dr. Vekoslav Kukovec in Stanislav Lubienski (M) 666, Avgust Reisman in Miloš Vauhnik (M) 981, skupaj dr. Maček 1647; Stanko Koštomaj in Ivan Kranj (Lj.) 74. Skupno je volilo 16.238 volilcev.

Srez Maribor desni breg: Koban Franc (St.) 7730; Kores Martin (M) 83, Čanžek Andrej (M) 215, Josip Petejan (M) 810, dr. Otmar Pirkmajer (M) 1249, skupaj dr. Maček 2357; Alfonz Arh (Lj.) 42. Skupaj je volilo 10.129 volilcev.

Srez Slovenji Gradec: Teuerschuh Ivan (St.) 4945; Simon Blatnik (M) 329, Albert Puncer (M) 108, skupaj dr. Maček 437; Rudolf Šimnovec (Lj.) 0. Skupaj je glasovalo 5.382 volilcev.

Srez Kamnik: Strcin Ivan (St.) 7016; Anton Marinček (M) 279, Cerar Anton (M) 555, skupaj dr. Maček 834; Lojze Kanc (Lj.) 125. Skupno je glasovalo 7975 volilcev.

Srez Krško: dr. Miha Krek (St.) 6796; Fran Mesojedec (M) 609, Krunoslav Batošič (M) 275, Milan Mravlje (M) 872, skupaj dr. Maček 1756; Stoviček (Lj.) 20. Skupaj je volilo 8572 volilcev.

Srez Kranj: Janez Brodar (St.) 6184; dr. Jakob Mohorič (M) 60, Tomaž Križnar (M) 1419, skupaj dr. Maček 1479; Karol Demšar (Lj.) 83. Skupno je volilo 7746 volilcev.

Srez Litija: dr. Lavrič Jože (St.) 6439, dr. Dragotin Lončar (M) 225, Jurij Arh (M) 612, Josip Strman (M) 347, skupaj dr. Maček 1184; Vinko Sedlar (Lj.) 78. Skupaj je glasovalo 7701 volilcev.

Srez Logatec: Franc Gabrovšek (St.) 3857; dr. Dragotin Lončar (M) 610, Franjo Tavčar (M) 874, skupaj dr. Maček 1484; Vekoslav Bavdek (Lj.) 5. Skupaj je glasovalo 5346 volilcev.

Srez Skofja Loka: Ivan Dolenc (St.) 3958; Lojze Hartman (M) 183, Albin Koman (M) 268, Karol Dolenc (M) 35, skupaj dr. Maček 486; dr. Dragotin Demšar (Lj.) 45. Skupno je volilo 4489 volilcev.

Srez Črnomelj: Dr. Koce Jure (St.) 2946; Peter Koren (M) 1802, Ivan Malešič (M) 280, skupaj dr. Maček 2082; Nikola Vilhar (Lj.) 1. Skupaj je volilo 5029 volilcev.

Srez Novo mesto: dr. Franc Kulovec (St.) 8718; Franc Špehar (M) 528, Robert Germ (M) 243, Ivan Hrovat (M) 209, Josip Matko (M) 361, skupaj dr. Maček 1341; Ferdo Šener (Lj.) 17. Skupaj je volilo 10.076 volilcev.

Srez Ljubljana mesto: dr. Korošec Anton in Mašič Pavle (St.) 13.176; dr. Stanovnik in dr. Breclj (M) 424, dr. Kraigher in Leskovšek Franc (M) 417, dr. Kramer Albert in dr. Jelenc Celestin (M) 2791, skupaj dr. Maček 3632; dr. Kandare in Sturm Ture (Lj.) 242. Skupaj je volilo 17.050 volilcev.

Srez Kočevje: Alojzij Rigler (St.) 6089; Tomšič Ivan (M) 473, Arko Ivan (M) 956, skupaj dr. Maček 1426; Nikola Vilhar (Lj.) 27. Skupaj volilo 7547 volilcev.

Srez Ljubljana okolica: dr. Anton Korošec in Stare Miloš (St.) 10.054; Furlan Fran in Črne Jože (M) 377, Leskovšek Franc in Škerjanc Franc (M) 763, Stanko Jurij in Mravlje Milan (M) 1191, skupaj dr. Maček 2331; Zupančič Ivan in Siberer Ignac (Lj.) 20. Skupno je volilo 12.405 volilcev.

Srez Radovljica: dr. Smajd Albin (St.) 5194; dr. Stanovnik Aleš (M) 1341, Pavel Olip (M) 1922, skupaj dr. Maček 3263; Kržišnik Vinko (Lj.) 92. Skupaj je glasovalo 8549 volilcev.

Cigani se bodo morali za stalno naseliti

Cigani so povsod nadloga, kjer se pokažejo. Kakor poročajo hrvatski listi, se zdaj ciganom obeta konec klatenja: V Slavoniji (če tudi drugod, ne vemo) so namreč oblastva pokrenila vprašanje naselitve ciganov na določenih krajih, ker postajajo cigani v zadnjem času čedalje hujša pokora. Vsi poskusi, da bi jih privadili na mirno življenje,

so ostali doslej brez najmanjšega uspeha, ker pač menda zadevne odredbe niso bile dovolj stroge in odločne.

Cigani so se v teku stoletij razširili po vsem svetu in se pomešali med druge narode ali kljub temu so ostali do današnjih dni povsod enaki. Potepajo se od kraja do kraja in kar počenjajo, je v nasprotju z zakoni.

Posebno v Slavoniji so, kakor pišejo hrvatski listi, na dnevnem redu ciganska sleparstva, prerokovanja, ugrabljenja otrok in tatvine.

Prav neverjetno je, kako spretni so cigani po narodi, da se znajdejo v vseh okolnostih in v vsakem položaju. Najzadovoljnejši so, če morejo lenuhariti, krasti in slepariti. Ciganske rodbine štejejo po osem do deset otrok, zato se v zadnjem času opaža vse večji

prirast ciganov.

Vse to je vzrok, da so oblastva dala pobudo za končno rešitev ciganskega vprašanja. Pozvane so bile občine, da predložijo svoja mišljenja, kako bi se moglo to vprašanje najbolje rešiti. Ko so cigani izvedeli za te namere, je nastal med njimi velik strah. Silno se boje stalne naselitve. Vsekakor pa bo v korist prebivalstva in oblastev, da se vprašanje reši in se odpravi to narodno zlo.

Hude posledice živalskih kužnih bolezni

Naš kmet, zlasti obmejni s svojo živino na sever čez meje ne more, na jug pa ne sme. Ker so že tri mesece vsi goveji sejmi zavoljo svinavke in parkljevke in svinjski sejmi zavoljo svinjske kuge prepovedani.

Posledice teh gotovo umestnih odredb pa se čutijo vse huje, zlasti ker je letošnji pridelek sena in otave zelo skromen. Cene krmi so visoke in dosežajo ponekod že 80 do 90 din za metrski stot. Naš obmejni živinorejec je izrabil letošnjo lepo jesen do skrajnosti, da si je s pasenjem živine prihranil suho krmno. Moral pa bi zdaj pred zimó odvišno živino prodati in obdržati le nujno po-

trebno goved, saj sicer s senom ne bo izhajal.

Druga posledica bolezni in s tem zabrane sejmov pa so nizke cene živini, ker se le na sejmi dosežejo ugodne cene. Ker sejmov ni, a kmalu tudi krme ne bo, čaka kmet vedno težavneje na kupce živine, mesarje, ki govorijo meščanom o visokih cenah živine, da utemeljuje razmerno visoke cene emsa, čeprav so v resnici cene živini nizke.

Nekaj bo treba ukreniti, da se bo našim živinorejcem pomagalo in da ne bo živinoreja v naših krajih čisto opešala, saj je že tako nedobičkonosna. Živino gojijo kmetje dandanes skoro le še zaradi gnoja.

Pomagajmo pticam, da nam bodo tudi one pomagale

Življenje v prirodi je zamrlo. Kjer je bilo pred časom še toliko žvrgolenja, je zdaj vse kakor onemelo. Večina ptic je odletela na jug. Le redki so pevci, ki nam ostanejo zvesti tudi čez zimo. Ščinkovci, čopasti škrjanček, sinice, kosi in nekatere druge ptice nas ne zapustijo. Te ptice zdaj žalostno letajo okrog. Zima jim je vzela hrano. Lačni se približujejo človeškim bivališčem, kjer jim dajejo dobri ljudje hrane.

Mnogi ljubitelji krilatega rodu potresajo ptičkom hrano kar na zemljo, kar je pa zelo pogrešno, kajti hrana na tleh se navzame vlage in vlažna hrana ptičkom škoduje. Su-

hih prostorov najdemo okrog hiše dovolj in tja pokladajmo ptičjo hrano. Na odprtem prostem prostoru pride v poštev samo ona ptičja hrana, ki je pomešana z govejim lojem. Za drobtine in semensko hrano pa moramo zgraditi preproste krmilne hišice s krmiščem, ki je dobro zaščiteno proti vlagi. To se pravi, streha naj bo komaj pet prstov nad krmiščem. Krmilnico postavimo, ako je le dana možnost, pod zeleno drevo (smreko, bor), kjer so ptički bolj varni pred roparicami. Vsem pogojem ustrezajoče krmilne hišice je letos postavilo po ljubljanskih mestnih nasadih Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk

Vaški apostol

PO L. GANGHOFERJU PRIREDIL R. R. 23

Tedaj mu je Lizika izvila roko in mu naravnala lase na hladnem čelu. »Peter, ne delaj se takšnega, kakršen v resnici nisi. Moja mati je hudo trmasta, ti pa ne smeš bitil!«

»Tako? Misliš?«

Pobrala je brisalko, ki je ležala zraven vedra na tleh in jo obesila na žebelj, kjer je bil njen prostor. Še stol je potisnila k zidu. In potem pa je šla k vratom. Ko je pritisnila z roko na kljuko, se je še enkrat obrnila: »Če se Janez vrne, mu reci, da se mu lepo zahvaljujem!«

»Lizika!«

Tedaj pa nje že ni bilo več.

Z vso težo, da je postelja zaškripala je Peter omahnil nazaj na blazine. »Jezesmarija! Kaj imam še? Kaj mi še ostane?«

Kar je bilo na njegovem jeziku živega so se pestmi ubili in z uradnim žigom zapečatili. Kar mu je bilo drago, so mu iztrgali iz srca. In njegov bog je vse to dovolil. Ni ostal »pri ročici« in tudi nebeški »paragrafi« niso obveljali. Petru Zdazilku se je podrli svet, nebo, tisto lepo, sinje, nebeško nebo je padlo na zemljo in se zdrobilo! Na sivi cesti so ležale črepinje in občinski očetje so hodili po njem z okovanimi čevlji. Brez pomoči, ves zmeden ob spoznanju, da je vsa njegova vera zaman, je Peter planil v iok v tako krčevit iok da so mu drgetala prsa, kakor bi mu jih bilo hotelo raznesti.

Ko si je hotel obrisati solze in je segel z roko čez obraz, čez vse, oči, usta in nos, mu je na žuljevem palcu obvisela kapljica zvdenele krvi. Ko jo je pogledal, si je rekel: »Tako? Tako?« Na robu postelje si jo je obrisal ob lesu, se obrnil na drugo stran in zavil obraz med blazine. Kadar je črno pred očmi, se laže misli:

In med tem, ko je Peter začel v svoji temi misliti, kako bi se dalo pomagati botri Nani in Liziki, so priplavali mogočni zvoki trobent od daleč čez vrtove.

Vaška godba je imela v gostilni svojo vajo. Najprej so zaigrali »drvarsko koračnico«, potem pa še počasno pogrebno, kakršno igrajo pri procesiji ali pa pri kakšnem svečanem pogrebu, kadar na primer zapusti to solzno dolino kakšen občinski oče ali pa kakšen ud požarne brambe. In nato so začeli poskušati še poskočnico za neko ženitovanje, ki se je pripravljalo.

Kako veselo se je to slišalo!

XI.

Prihajal je večer.

V rumenkastem ozračju je bil lesket, ki se je odražal od belih sten Petrove čumnate, kakor bi se bil sosedov skedenj vnel.

Čeprav je bilo v sobici hladno, vendar se je Peter potil. Čumnata ni imela peči. Toda če bi jo bila imela in če bi bili vanjo naložili cel seženj drv, Petru ne bi bilo tako vroče kakor od tega preišljevanja. V vročini se je nekaj skuhalo; imelo je že trdno obliko, zidove in okna, streho in peč.

Ali je imel Peter mrzlico? Ali pa je bilo vse, — kakor vidi od žeje umirajoči človek celo morje vode in mleka — samo njegova

Zelo ceneno krmilno hišico si lahko napravimo iz zelenih smrekovih vej, in sicer tako, da si iz vej napravimo nekaj predor, ki je proti severni strani zaprt. V ta predor položimo primerno desko, na katero pokladamo lačnim ptičkom hrano.

Vsako zimo se nam nudi lepa prilika, da privabimo sicer plašne pevce v vrtove, nasade in sadovnjake. Privabimo jih pa le na ta način, če jim nudimo valilnice, krmilnice in v njih dovolj ptičje hrane. Med semensko hrano pa mešajmo le prav malo količino bučnih pešk, ker te so zlasti sinicam zelo škodljive.

Ptice, katere pozimi privabimo v svoje vrtove in sadovnjake, bodo ostale pri nas tudi v pomladnem in poletnem času, kjer nam bodo z uničevanjem škodljivega mrčesa mnogo koristile. Imamo sicer vse mogoče pripomočke za zatiranje mrčesa, za katere izdamo vsako leto mnogo denarja, a skoro zastoj nam nudijo pomoč naši zvesti in krilati prijatelji. Zato se nam na nikdar ne zdi škoda, če njim v pomoč kaj izdamo.

Politični pregled

Ob veliki pozornosti javnosti sta se v torek sestala

češkoslovaška poslanska zbornica in senat.

Ministrski predsednik Rudolf Beran je podal deklaracijo vlade, ki slika novi položaj češkoslovaške republike ter navaja naloge in dolžnosti vlade za bodočnost. Vladna deklaracija je bila odobrena na seji ministrskega sveta, pri kateri so sodelovali člani osrednje vlade in vseh treh samoupravnih pokrajinskih (češke, slovaške in podkarpatskookrajinske) vlad.

V svojem govoru je predsednik vlade Rudolf Beran predvsem

poudaril pomen izprememb, ki so nastale po münchenskem sestanku.

Mi smo doprinesli na oltar miru tolikšne žrtve, kakor jih zgodovina ni še nikoli zahtevala od nobenega drugega naroda. Odreči smo se morali ozemlju, na katerem smo uredili gospodarsko in politično življenje. Po načelu samoodločbe smo izgubili skoro tretjino prebivalstva, ki je prišlo pod so-

nemoč, v kateri so se mu prikazale sanje, ki so pomenile izpolnitev njegovih želja? Takšne sanje, ki so presevale vse, kar si je mogel želeči. Samo še ena misel ga je obhajala: da bi si kupil svet in sam postavil hišo s tremi sobami. Te sobe je razdelil kakor sveti Peter šotore. Samo, da si je Peter rekel: »Največja soba bo za botro Nano in za njeno delo, najbolj sončna za Liziko in najslabša zame!«

Takole, lep kos zemlje za hišo in vrt se kupi za pet ali šest tisočakov. Hiša s tremi sobami in kuhinjo pa pride na dvanajst do petnajst tisoč. Skupaj torej kakih dvaideset tisočakov. To ni dosti. Samo denar je treba imeti! Toda kje naj ga dobim?«

Da bi si ga izposodil? To Petru ni prišlo na misel. Da bi ga zaslužil? To traja predolgo. Da bi ga našel? Saj bi ga moral vrniti. Da bi imel srečo? Da bi dobil dvajset tisoč v loteriji? »Z božjo pomočjo!« Pri tej misli je Peter pozabil vse svoje težave. »Ljudje so takšni, kakršne je naredil. Mora jih pustiti, da delajo po svoji glavi. Povolja ali kaznuje jih že pozneje za njihovo delo. Če se pa zgodi kaj takšnega, kjer ljudje nimajo besede? Pri hišici ni mogel pomagati, ker je bila odločitev v človeških rokah. Sreča je pa nekaj takega, pri čemer se ljudje ne morejo vmešavati. Tam mi bo pomagala!«

To olajšanje je šlo čez Petrovo srce kakor vroč likalnik čez zmečkano sraico. Razločno, tako razločno, da bi jih lahko z roko zagrabil, je zagledal tukaj tri številke, ki so se svetile v temnem kotu njegove sobe. Še nikdar v življenju ni stavil niti dinarja v loterijo! Toda zdaj. Te številke mu je dal sam ljubi bog. Številke padejo v loteriji tako, ka-

sedne države. Najhujše pa je bilo, da smo morali odstopiti ozemlja, ki so bila stoletja češka. Prav tako smo izgubili veliko državljanov slovaške in ukrajinske narodnosti. Na podlagi teh mej moramo zgraditi svoje novo državno življenje in na novo urediti svoje odnose s evropskimi državami. Zunanja politika se mora iz temeljev spremeniti in prilagoditi novemu položaju v Evropi. Prilagodili se bomo tam, kjer je to brezpogojno potrebno, ne da bi se pri tem odrekli svojim pravicam in neomajni obrambi svojih državnih in narodnih koristi. Ne bomo se ozirali več nazaj. Naloga vlade na področju zunanje politike je v prvi vrsti ureditev miroljubnih odnosov z vsemi sosedji. Razume se samo ob sebi, da si želimo prijateljskih odnosov s svojim največjim sosedom, to je z Nemčijo, a prav tako hočemo živeti v dobrem sosedstvu tudi s Poljsko in Madžarsko. Do Rumunije in Jugoslavije bomo vedno gojili čut hvalečnosti za njuno prijateljstvo v najhujših trenutkih, ki smo jih preživeli. V tem ozračju medsebojnega zaupanja bomo še bolj poglobili dosedanje prijateljstvo do teh dveh držav. Z zadovoljstvom gledamo tudi na odnose z Italijo, ki se razvijajo tako, kakor to ustreza željam našega naroda. Prav tako pa želimo, da bi se tudi z Anglijo, Francijo in Zedinjenimi državami nadaljevali in še bolj poglobili naši dosednji prijateljski odnosi.

Kakor poroča časopisje

zahteva Italija samoupravo za Italijane v Tunisu,

neposredno sodelovanje pri upravi Sueškega prekopa, ki naj bi se postavil pod nadzorstvo posebnega mednarodnega poverjeništv, in italijansko nadzorstvo nad železno progo Džibuti—Adis Abeba. Ko se bo javnost v Franciji in Italiji pomirila, namerava italijanska vlada predložiti francoski vladi predloge, na podlagi katerih naj bi se nanovo uredili francosko-italijanski odnosi. Po poročilih rimskih listov so bile v Franciji ponekod dijaške demonstracije proti Italiji. Večjega obsega so bile v Montpellieru, Lyonu. Rennesu, Algieru in drugod.

Rimske politike in državnike je presenilo stališče, ki ga zadnje čase zavzema Anglija glede perečih mednarodnih vprašanj. Italijanski listi zlasti obširno obravnavajo

izjavo Chamberlaina v spodnji zbornici, da Anglija sicer ni obvezana nuditi Franciji vojaško pomoč, če bi pri-

kor hoče bog. Tu ljudje ne morejo napraviti križa čez njegovo voljo. Da so številke prave in da bodo zadele, — o tem Peter ni najmanj dvomil. Jutri, v ponedeljek, pa pojde potovka že navsezgodaj v Trst.

Peter je skoraj skočil iz postelje. Polotila se ga je omotica, da bi bil omahnil, če se ne bi bil zagrabil za oknico. Najprej je vzel iz omare možnjček s pet sto in dvajsetimi dinarji, ki so bili vse njegovo imetje. Potem se je oblekel. Jopiča ni mogel zapeti, ker je imel zaradi debelih obvez preširoka prsa. Klobuk je pozabil. Z opotekajočim se korakom je šel v temni večer.

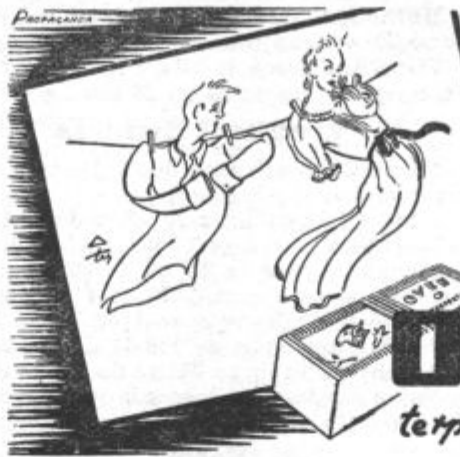
Na jekleno sinjem nebu zvezda pri zvezdi. Tako nemirno so se lesketale, kakor bi se bližala jugovina. Nad južnimi hribi so se kopicili gosti, sinje črni oblaki. Peter je pogledal pod nebo. Ni videl oblakov, ampak samo zvezde. »Ali velja?« je rekel sam pri sebi.

Dolgo je hodil do ceste. Zmerom iznova je moral počivati. Toda z vsakim korakom se mu je menda vrnil drobec zdravja. Pozdravilo ga je upanje, prepričanje, da je odkril pravo pot.

Daleč na koncu vasi je stanovala potovka, ki je hodila vsak ponedeljek čez mejo v Trst, da je nosila tja težko prislužen kmečki denar v malo loterijo. Precej denarja je že znosila tja, nazaj pa prav malo.

Ko je Peter stopil v nizko izbo, kjer se je moral globoko skloniti, da se ni zadel z glavo v strop, je sedela potovka pri šivanju. »O, Peter!« je presenečeno rekla. Kar nemože se ji je zdelo, da bi prihajal vaški apostol k nji po srečo. »Ali si se že popravil?«

»Malo.«

Kako ste danes krasni...

danes se zdite tako omamljivi, krasni, čisto pomlajeni in drugačni... to je vse učinek pravega mila »Oven«, ki daje prijeten svež vonj.

OVEN
terpentinovo milo

šlo do spopada med Francijo in Italijo, da pa bo v danem primeru na strani Francije.

V Rimu vidijo v tem dokaz, da Chamberlain ne izvaja dosledno politike pomirenja, kakor je bila odobrena in določena na sestanku velesil v Münchenu. Pri tem opozarjajo tudi na pisanje angleškega tiska, ki se vedno bolj odmika od Chamberlainove politike in približuje politiki, ki jo zagovarja bivši angleški zunanji minister Eden. Celo dnevnik »Daily Telegraph« in »Morningpost«, ki sta doslej z vso vnemo podpirala Chamberlaina, naglašata zdaj, da mora biti že enkrat konec politike neprestanega popuščanja in da so zdaj na vrsti avtoritarne (fašistične) države, da tudi s svoje strani doprinesejo k mednarodnemu pomirjenju.

Zelo se razburjajo angleški politiki tudi zaradi Klajpede (pokrajine v Litvi, kjer živi mnogo Nemcev).

Gibanje za priključitev Klajpede k Nemčiji je London tembolj presenetilo, ker je Hitler po ureditvi sudetsko nemškega vprašanja svečano izjavil, da Nemčija nima v Evropi zahtev po novih ozemljih.

Nemci v Klajpedi so v nedeljo pri volitvah v pokrajinsko zbornico složno nastopili in so dobili od 29 poslancev 27. Vodja klajpedskih Nemcev je izjavil, da bo prvi sklep nove pokrajinske zbornice razglasitev priključitve Klajpede k Nemčiji.

Vest, da

namerava italijanski zunanji minister

grof Ciano obiskati madžarskega regenta Horthyja,

je izzvala v Berlinu izredno pozornost. V Budimpešti in Rimu so to vest objavili sicer v taki obliki, kakor da bi bil regent Horthy Ciana povabil na lov, v Berlinu pa so si na jasnem, da hoče italijanska vlada čim prej priti v stike z novim madžarskim zunanjim ministrom grofom Czakyjem.

Zadnje dni je imel francoski zunanji minister Bonnet več pomembnih razgovorov s poljskim poslanikom Lukaszewiczem. Kakor zatrjujejo,

sta razpravljala o najnovejši nemški akciji za ustanovitev posebne ukrajinske države,

ki pa je za sedaj glede na Poljsko omejena le na zahtevo po samoupravi za poljske Ukrajince. Varšavski dnevnik »Gazeta Polska« objavlja daljše poročilo svojega berlinskega dopisnika o stališču Nemčije do Poljske, v katerem poudarja, da je zdaj glavni smoter Nemčije ustanovitev samostojne in neodvisne Velike Ukrajine. V tem smotru je Nemčija podprla ustanovitev samoupravne Podkarpatske Rusije, ki naj postane jedro bodoče ukrajinske države. V poljski javnosti je ta članek izzval ogromno pozornost, ker je to prvi primer, da vladno glasilo na tako odkrit način razpravlja o ukrajinskem vprašanju.

Po poročilih iz Tokija

se je japonsko vrhovno poveljstvo odločilo, da preko zime opusti vse vojaške akcije na Kitajskem.

»Kaj pa iščeš pri meni?« Zasmejala se je. »Pa mi vendar ne misliš pridigovati?«

»Ne, ne!«

»Kaj pa?«

»Stavil bom!«

»Zdaj se bo pa cerkev podrla! Potovka je vstala in prinesla svojo knjigo za stave, da bi črno na belem zapisala Petrovo zaupanje in prepričanje. Na mizo je postavila črnilnik, spraskala goščo s peresa in pomočila pero v črnilnik.

»Številke ena, trinajst in devetdeset.«

Preden jih je zapisala, je pogledala Petra. »Tede tri številke so pa nekam čudne. Ne vem, ali so že kdaj prišle skupaj.«

Peter je pritisnil s palcem ob mizo. »Zdaj pa pridejo. Napiši jih! Številko eno ima bog, ljubezen ima številko trinajst, največja stiska pa številko devetdeset.«

»No, kakor hočeš!« Potovka je pisala. »In koliko misliš staviti? Pet dinarjev?«

»Pet sto!«

Potovka je debelo pogledala. »Ali si nor?« Brez besed je Peter odprl svoj možnjček in naštel potovki denar na mizo.

Zmajala je z glavo, prepisala številke in rekla:

»Kovača dobim za pot.«

Peter je plačal. »In če številke pridejo, koliko dobim?«

»Če pride samo ena, ti plačajo sedemkrat. To bo tri tisoč in pet sto.«

Odkimal je.

»Če pridejo vse tri, ti plačajo štiritisokrat. Peter, potem si boš lahko kupil Gozdnikovo hišo in še pol vasi.«

Prestrašen je Peter odmahnil z roko. »Ne,

ne! Toliko ne maram. Več kakor človek potrebuje, ne sme od boga zahtevati.«

»Napravi samo ambo na dve številki, pa ti bodo plačali štiridesetkrat. To bo dvajset tisočakov.«

»Tako je!« Peter se je oddahnil. »Eno izmed številk lahko črtaš. Da. Ljubezen prečrtaj! Trinajst je že tako strašno čudna številka. Torej številki ena in devetdeset! Peč sto na boga in na najhujšo stisko. Zapiši to!«

Potovka je napisala listek. »Tako! Tole pa spravi!«

»Da!« Z žarečimi očmi je Peter pogledal listek. Videl pa je hišo s streho in okni, pa Nanino in Lizikino veselje. Oprezno je zložil listek in ga s poslednjim kovačem vred spravil v prazni možnjček. »Veš kaj? Svetujem ti, da staviš še ti z menoj!«

»Je že mogoče, da bom!« Premerila je Petra od glave do nog, premišljala nekaj časa, potem pa je zapisala dve številki na nov listek. »Tako, bomo videli! Kaj takega se ne zgodi vsak dan! Lahko noč!«

»Kdaj pa bodo vlekli?«

»Čez osem dni pridi!«

»Lahko noč, potovka!« Pri vratih je pomočil Peter dva prsta v žegnanček in se poškopril.

Ko je stopil na cesto, je bilo že pol neba temnega. Soparen veter je vlekli z gora. »Preobrnilo se bo!« Misli je na usodo, ne pa na vreme.«

Kako bi zaupal botri Nani, da bo kmalu rešena skrbi? Seveda ji ne sme izklepetati, kaj je storil, kajti iz božje delavnice ne sme nihče raznašati skrivnosti in prenagla beseda bi lahko vse pokvarila. Doživeti čudež, to je stvar zaupanja. Toda nekaj bo pa le smel, da

Izkušnje lanske zime so pokazale, da Japonci ne prenesejo kitajske zime in da v zimskih mesecih Kitajci vedno napredujejo in popravijo svoje postojanke. V srednji Kitajski so Japonci že ustavili vojaške operacije in vlada tam popoln mir. Na severni obali Jangceja grade Japonci velika zimska taborišča, kamor se bo umaknil večji del japonskih čet v tem odseku.

Ogromni izdatki za vojno na Kitajskem so Japonsko že skoro čisto izčrpali.

Japonska vlada se je morala zaradi tega odločiti za ponovno povišanje davkov, ki so bili že doslej neznosni.

Finančni minister je imel v zvezi s tem govor po radiu. Naglasil je, da Japonci ne morejo pričakovati olajšanja javnih bremen, dokler ni dosežen končni smoter na Kitajskem. Zato pa so potrebne še velike vsote. Vse rezerve so že izčrpane in vladi ni preostalo drugo, kakor da znatno poviša davke.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli po 4 do 4.75, krave po 1.75 do 3.75, biki 4, junice po 3.50 do 4, telice po 3 do 4 din. Konji so bili po 800 do 6.500, žrebeta po 1.100 do 3000 din za glavo.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: pršutarji po 7.25 do 7.75, debele svinje po 8 do 8.50, plemenske po 6.75 do 7.25 din.

KRMA. V Kranju: seno po 80, slama po 50, v Šmarju pri Jelšah: seno po 40 do 60, slama po 30, v Ljubljani: seno po 75 do 90 din za 100 kg.

JABOLKA. V Kranju so bila po 400 do 700, v Lendavi po 200 do 350, v Šmarju pri Jelšah po 200 do 300 din za 100 kg.

KROMPIR. V Ljubljani je bil po 100, v Kranju pa po 80 do 100 din za 100 kg.

VINO. Pri vinogradnikih okoli Šmarja pri Jelšah se je dobilo navadno mešano vino po 3 do 4.50, finejše vino pa po 4.50 do 6 din liter.

SIROVE KOŽE. V Ljubljani so bile: goveje po 11 do 12, telečje po 12, svinjske po 5 do 8 din, v Kranju: goveje po 8 do 11, telečje po 11 in svinjske po 6 do 8 din kg.

ne bo sirota v skrbeh. Rekel ji bo: »Danes boš, lahko mirno zaspiš. Nikari me ne izprašuj! V osmih dneh ti bo pomagano!«

Le nekaj sto korakov je bilo do kajžaričine bajte, toda Peter je moral trikrat sestiti, preden je prišel tja.

Vrata v kočjo so bila zapahnjena in oknjice zaprte. Tako oprezna botra Nana ni bila nikoli prej.

Skozi oknice se je videl slaboten soj luči. Peter je pritisnil obraz ob les. Zagledal je košček mize, dve napol dogotavljeni hišici, drobce stekla, nekaj deščic in mahu. Potem še štiri roke, — dve uvelji, koščeni, dve pa nežni, drobni, — ki so segale sem in tje ter vztrajno delali. Slišal ni niti besede. Pri pogledu na te pridne roke se je Petru utrnila solza. Ko se je pomiril, je potrkal na oknico. V sobi so roke obstale. Šele čez nekaj časa je Lizika vprašala: »Kdo pa je?«

»Jaz sem, otrok!«

Dva prestrašena vzklika. »Jezesmarija! Peter!« Nagli koraki v izbi in potem so se odprla hišna vrata. »Peter, ali si ob pamet? Kaj pa misliš!« je zajecjajala Lizika. In Kajžarica ga je ostela: »Ti, norec! Hitro pojdi domov in v posteljo! Daj roko sem! Lizika, ti ga primi na drugi strani! Domov te bova spravili!« Še preden je mogel Peter odpreti usta, je moral iti z njima proti domu:

»Botra, glej...«

»Nič ne govori, da se ne prehladiš! Mrzlo je.«

»Samo to sem hotel reči...«

»Tih! Nič me ne zanima.«

»Nocoj, botra, boš lahko v miru spala! V miru spala!«

»Molči! Najprej moraš priti ti domov!«

MED. Cisti med se je prodajal v Ljubljani po 20, v Kranju pa po 22 do 24 din za kg.

VOLNA. Oprana je bila v Kranju po 34 do 36, neoprana pa po 24 do 26 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 13. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.98 do 24.12 din;

1 nemško marko za 17.66 do 17.80 din;

1 angleški funt za 205.06 do 207.11 din;

1 ameriški dolar za 43.72 do 44.09 din;

100 francoskih frankov za 115.27—116.71 din;

100 češkoslov. kron za 150.64 do 151.74 din;

100 italijanskih lir za 231.45 do 234.53 din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 468. Nemški klirinški čeki so stali 14.30 din.

Sejmi

18. decembra: Dolnja Lendava;

19. decembra: Brežice, Teharje, Višnja gora;

20. decembra: Črnomelj;

21. decembra: Krašnja, Laško.

Drobne vesti

= Izvoz zdravilnih rastlin je po podatkih o naši zunanji trgovini v prvih desetih mesecih nazadoval za 803 tone nasproti enakemu času lanskega leta. Padec je nastal zlasti zaradi zmanjšane prodaje bolhača. Zelo je padel tudi izvoz žajblja. Nasprotno pa se je povečal izvoz lipovega cvetja in kamilic. Glavno tržišče za zdravilne rastline je Nemčija, ki je prevzela pretežen del izvoženih kamilic in lipovega cvetja. Na drugem mestu so Zedinjene države, ki kupujejo v glavnem bolhač in žajbelj.

= Naloge nemškega kmetijstva. Na državnem kmečkem shodu v Goslarju je imel nemški minister za prehrano Darré govor, v katerem je zlasti obrazložil naloge, ki jih bo nemško kmetijstvo moralo v prihodnjem letu obvladati. Podrobno je prikazal razvoj nemškega kmetijskega pridelovanja in izvajal med drugim: Žitni pridelek je vrzel letos okoli 26 milijonov ton, kar pomeni doslej največjo žitno letino v Nemčiji. Zato pa je letina krompirja letos slabša za kakih pet milijonov ton in je dala le nekaj nad 50 milijonov ton. Pridelak sladkorne pese je sicer dvakrat tako velik kakor leta 1932., toda precej manjši od lanskega leta. Proizvodnja masla je od leta 1932. do danes povprečno narasla, toda letos bo prav tako manjša od lanske. Nemčiji še vedno primanjkuje masla in mesa. Proizvodnjo mleka bo treba pospeše-

vati zgolj z narodnogospodarskih in ne morda kmetijskopolitičnih vidikov, kakor se je to delalo doslej. Naposled je minister poudaril da bo moglo nemško kmetijstvo napredovati, ako se za vselej odpove načelom kapitalističnega gospodarstva. Zelo hudo vprašanje je tudi vprašanje prevelikega kmečkega odseljavanja v mesta. Razen tega da terjajo koristi ohranitve nemškega naroda, da se žena v nemškem kmetijstvu, ki je zdaj preobremenjena, kolikor mogoče razbremeni.

Domače novosti

* **Kraljica Marija v Londonu.** Nj. Vel. kraljica Marija je te dni prispela v London. Na železniški postaji Viktoriji so jo pozdravili Nj. Vis. kneginja Olga s teto Nj. Vel. kraljice Marije infantko Beatrico. Navzočni so bili tudi člani jugoslovenske kolonije s poslanikom Kasidolcem na čelu.

* **Najvišji vrh zelenega Pohorja,** ki je nosil doslej ime Črni vrh, bo prekrščen v Maistrov vrh v znak hvaležnosti pokojnemu generalu Maistru za osvoboditev naše severne meje.

* **Smrt zavednega koroškega Slovence.** Iz Celovca poročajo: Umr! je po dolgi bolezni, star komaj 55 let, slovenski prosvetni delavec in navdušen pevec Matevž Šparovec, doma iz Slovenjega Plajberka. Pokojnik je bil med ustanovitelji prvega Slovenskega delavskega društva v Podljubelju, ki deluje že nad 30 let. Po glasovanju l. 1920. je bil rajnik z več tovariši odslovljen iz boroveljske tvornice. Čeprav je moral tudi sicer zaradi svoje narodne zavednosti prestati mnogo hudih dni, je ostal svojemu narodu zvest do zadnjega diha. Blag mu spomin!

* **Pravilnik za posmrtninske blagajne.** Uveljavljen je pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za primer bolezni in o skladih za pokojninsko zavarovanje. Vse te ustanove preidejo po tem pravilniku pod nadzorstvo ministra trgovine in industrije in je za vsako ustanovo potrebno, da ima dovoljenje od ministrstva. Pravilnik natančno določa, katere pogoje mora ustanova izpolniti, da lahko doseže dovoljenje. Znesek pogrebnih prispevkov ne sme biti večji ko 5000 din, dnevni znesek bolniških stroškov ne sme presegati 50 din

»Nekaj se bo zgodilo, botra! Čez osem dni boš že vedela! Več ti ne smem reči.«

»Prav, a zdaj tiho! Zdravnik ti je prepovedal govoriti! Jezes, jezes, pa pride človek v mrazu ponoči iz postelje! Zaradi tega, da pove dve besedi.« Kajžaričin glas ni zvenel več tako strogo kakor prej. »Zdaj vse vem, kako je, in vse sem požrla. Ljudje so ljudje, in križ čez to! Zadelo me je seveda hudo!«

»Saj ti pravim, botra...«

Mrzel, moker veter je zavel in kajžarica je zajecjajala:

»Miruj zdaj in zapri usta, da se ne prehladiš! Kaj le hodiš ob takem vremenu po cesti? Kakšna bajta se bo za naju že dobila. Če ne tu, pa kje drugje!«

Peter je obstal. Ker je stiskal zobe, ni mogel govoriti. Zato je samo prikimal, toda tako izdatno, da se mu je težka glava dotaknila prsi.

»Saj vem, kaj misliš! Zdaj pa glej, da prideš hitro domov!«

Čedalje počasneje so hodili. Cesta se je stemnila. Črni oblaki, ki jih je pomladni veter gnal čez hribe, so že zakrili zvezde. In čeprav se je Peter zelo trudil, da bi zakril svojo slabost, ki je postajala čedalje hujsa — njegovi koraki so vse bolj slabeli. Stara Kajžarica s svojo hromo nogo je bila hitrejša od njega. Čutila je, kako pada Petrova teža vse bolj in bolj na njeno ramo. Ko so naposled le prišli do Gozdnikove hiše, se je pošteno oddahnila.

»Lepa hvala, botra, obema. In danes boš lahko mirno spala. Lahko noč!« To je moral še ponoviti. Potem je spet stisnil zobe in se opotekel v temno vežo.

Kajžarica in Lizika sta še počakali pod

oknom, dokler nista zaslišali njegovih težkih korakov v čimnati. Potem sta šli. Na cesti se je Lizika še enkrat ozrla.

»Mama!«

»Kaj je?«

»Nekaj mora vedeti. Če bi bil Janez doma, bi rekla, da mu je on kaj svetoval.«

»Nikari se ne meni za to!« je utrujeno odvrnila Kajžarica. »Ze spet si je domislil kaj nespametnega. Da mu le ne bo škodovalo to vreme!« Skoraj zamajala se je v vetru:

Lizika jo je prišla okoli pasu.

Tako sta šli po temi, tesno sta se pritiskali druga k drugi in sklanjali glavi naprej.

Doma sta spet sedli k delu. Ko je okoli druge ure zjutraj začela luč bojemati, je Kajžarica dejala: »Pa leziya!« Legli sta, toda zaspata nista mogli. —

Petru so se zaprle veke, kakor bi bile svinčene. Vso noč je spal. Dekla, ki mu je zjutraj prinesla prežganko, ga je morala zbuditi. Še ves motoglav je pogledal skozi okno. Zunaj je bilo kakor iz vedra.

Pojedel je le nekaj žlic. Potem je vzel iz suknjiča, ki je ležal na stolu, usnjeni mošnjček, pogledal vanj, se namuznil, ga spet zaprl in ga potisnil pod blazino.

Zdaj je spet mirno ležal v postelji. Smehljaj se je, toda roka mu je še zmerom drgetala.

Protí poldnevu je prišla Lizika. »Samo za nekaj minut!« je rekla. »Mati me doma potrebuje. Zdaj morava še več delati, kakor sva prej!« Samo pogledat je prišla, kako se mu godi.

»Hvala, otrok! Dobro bo!« —

Dalje prihodnjič.

in mesečna pokojnina pri pokojninskih skladih ne sme presegati 1500 din. Važno je, da se te ustanove pri pridobivanju članov ne morejo posluževati agentov.

* **Eden izmed najlepših romanov** sta »Dva človeka«. V zalogi je še mehko vezana knjiga, ki se prodaja kljub temu, da šteje nad 350 strani, po znatno znižani ceni 16 din (namesto 24 din). Po znižani ceni jo dobijo le naročniki »Domovine«. Pohitite, dokler traja zaloga. Naročila sprejema uredništvo »Domovine«, Knafljeva ulica 5, Ljubljana. Na naročilo pošljemo položnico, in ko prejmemo denar, se knjiga takoj odpošlje.

* **Soferski poklic priznan za obrt.** Ministr. za vojsko in mornarico je poslalo pristojnim činiteljem akt, s katerim priporoča, da se ugodno reši zahteva poklicnih soferjev. Po obvestilih, ki jih je dobilo sofersko društvo Volan v Ljubljani, bo soferski poklic priznan za obrt. Kandidat za poklicnega soferja ne bo smel biti mlajši od 16 let in ne starejši od 17 let. Moral bo imeti predpisano izobrazbo, ako bo hotel biti sprejet v sofersko šolo, ki bo trajala tri leta. Po dovršitvi te šole bo postal obrtnik avtomehanic in poklicni sofer.

* **Ameriški izseljenci zgrade bolnišnico na Krku.** V Ameriki živeči izseljenci z otoka Krka so sklenili zgraditi na Krku veliko moderno bolnišnico na svoje stroške.

* **Ali ste že kupili božično darilo za svoje drage?** Če ga še niste, naročite še danes prelepi Curwoodov roman »Zlata zanka«, ki smo ga na željo mnogih bralcev izdali v knjigi. Z nobenim drugim darilom svojih dragih ne boste mogli tako razveseliti. Knjiga stane mehko vezana 20, v platno vezana pa 26 dinarjev. Ko jo naročite, vam pošljemo položnico, in ko prejmemo denar, vam še isti dan pošljemo knjigo. Naroča se pri uredništvu »Domovine«, Ljubljana, Knafljeva 5.) Naročite jo še danes, da ne boste potem pozabili.

* **Kap ga je zadela.** Ko je kral prašiča, je zadela kap 79 let starega Janeza Kovača v Zgornjih Zavincih. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudi. Blag mu spomin!

* **Gospodinje!** Za svoje perilo uporabljajte odlični domači izdelek terpentinovo milo »Oven«, ki bo tudi vas prav gotovo vsestransko zadovoljilo.

* **Zgorela je žaga,** last lesnega trgovca Maksa Šumana pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Ogenj se je tako naglo razširil, da so lahko rešili samo dva glavna jermena s

koles turbine svetlenarške elektrarne, ki je nastanjena v isti zgradbi. Na pomoč so prihiteli domači in svetotrojiški gasilci. Ogenj je nastal zaradi kratkega stika.

* **Trije nasilneži so se klatili te dni po Liti in okolici.** Hodili so po hišah in izsiljevali denar. Niso le prosili, odločno so zahtevali in še grozili po vrhu. Proti večeru so se pojavili že močno pijani pri gostilničarju g. Sodniku Ernu ter kar zahtevali jedi in pijače. Gostilničar se je seveda branil, češ da prodaja jestvine in pijačo le za denar. Ko so spoznali, da so našletili na gluha ušesa, so se jezno posloveli in pred odhodom zagrozili: »Se nas boš pomnil. Ubili te bomo in ti vse požgali.« Svojo grožnjo so ponovili tudi pred hišo in med potjo. Medtem so obvestili mnogi gospodarji litijske orožnike o držnih potepinih in patrulja je stopila za njimi. Zasačili so jih, ko so izsiljevali podporo pri neki hiši. Orožniki so jim napovedali aretacijo, a postopali so se jim postavili v bran. Preden so jih uklenili, so še enkrat povedali orožnikom da vedo, kdo jih je naznanil. Zagrozili so, da bodo gostilničarja Sodnika ubili, njegovo hišo pa zažgali. V sodnih zaporih so ugotovili, da so to trije nevarni potepuhi. Eden je Božidar Horvat iz Metlike, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi nasilnosti in potepanja. Drugi pajdaš Karel Lancner je po rodu iz Zibike pri Šmarju, tretji pa Lojze Sokolovič iz Samobora. Na sodišču nasilnežev niso bili nič kaj veseli. Tako so podivjali, ko so jim sporočili, da bodo nekaj časa sedeli v zaporu, da so razbili stole, mizo in postelje. Nato so začeli v zaporu tako rjoveti, da se je slišalo daleč naokrog. Zaradi groženj in razgrajanja jih je obsodilo že litijsko sresko načelstvo, zagovarjali pa se bodo tudi pred sodiščem.

* **Vino terja žrtve.** V Škalcah pri Stranicaх v konjiški okolici se je v kleti nekega posestnika zbralo več ljudi in pokušalo letošnje vino. Nazadnje jim je vino zvezel v glavo, začel se je prepir, iz njega pa se je razvil pretep. Franc Šajtegel, ki je bil med pivci, je naenkrat kriknil in se sesedel. Dobil je dva vboda v srce in bil v nekaj sekundah mrtev. Ubiti Šajtegel je oče znanega mladostnega roparskega morilca Šajteglja, ki je bil letos v družbi Bevardija zaradi zverinskega roparskega umora dveh smučarjev na Pohorju obsojen na dosmrtno ječo.

* **Vlom.** Te dni je bilo vlomljeno v stanovanje Egoša Zupanca na Pristavi. Vlomilec je odnesel nov plašč znamke Tivar, avtomobilsko uro, suknjo s telovnikom, par čev-

ljev iz rdečega boksa, dve rjavi flanelasti odeji za voz, fotografski aparat znamke Kodak, celo potico, nekaj salame in drugih dobrot. Dejanja je osumljen neki mladi delavec iz Cmerekke gorce pri Pristavi, ki je po dejanju izginil neznan kam.

* **Žrtev šmarnice.** V Pregradu pri Moškanjcih se je v neki hiši zbrala večja družba fantov in se zalivala s šmarnico. Med zbranimi sta bila tudi posestnikova sinova Anton Jurhant in Franc Tobias, oba iz Moškanjcev. Zaradi malenkosti je nastal med fanti prepir in pretep. Vendar so se iz hiše razšli v miru, a zunaj je šmarnica začela ponovno razburjati duhove. Jurhant je v prepiru pograbil dolg kol in z njim udaril Franca Tobiasa po glavi, da se je ta takoj zgrudil nezavesten na tla. Drugi dan so ga našli mrtvega.

* **Zasačen ponarejalec bankovcev.** Mariborska policija je aretirala ponarejalca, ki je napol izdelal že okrog 1000 bankovcev po 500 din. Dobila ga je v Radvajju v novi hišici, ki stoji nasproti gostilne »Pošta«. To hišico je nedavno vzel v najem 35letni odvetniški uradnik Mohor Vabič iz Maribora, ki pa stanuje v mestu. Vabič je izročen sodišču.

* **Pobreški skrivnostni napadalci obsojeni.** Dne 16. oktobra je razburil Pobrežane skrivnosten napad, ki se je odigral v večernih urah. Franc Kovačič in Jožef Brumna sta se vračala iz Maribora domov, pa sta bila tik pred hišo, v kateri stanuje Kovačič iz zasede napadena. Počilo je najprej nekaj strelcov, ki so zadeli Kovačiča. Ena krogla mu je prelučnjala desni uhelj, druga ga je zadela v stopalo leve noge. Nato pa se je vsula toča kamenja in je debel kamen pogodil Brumna v glavo, da se je zgrudil nezavesten. Napadalca sta nato izginila v noč. Oba napadena sta bila prepeljana v bolnišnico, kjer sta se dolgo zdravila. Napad je precej časa ostal nepojasnen, nazadnje pa so marljivi orožniki napadalca vendar izsledili. Dejanja sta bila osumljena 27letni Franc Vrbnjak in 32letni Alojz Neubauer. Oba sta sicer tajila vsako zvezo s tem napadom, vendar so okolnosti tako obtežljive, da sta prišla zaradi tega pred sodišče. Oba sta bila obsojena: Vrbnjak na šest, Neubauer pa na sedem mesecev strogega zapora.

* **Obsojena požigalca.** Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 25letnega trgovca Avgusta Štruklja in njegovo 22letno ženo Gizelo na pet mesecev strogega zapora in 300 din denarne kazni, češ da sta zanetila požar v hi-

Po Hirschevi — J. M.:

V valovih grajskega jezera

Roman

Koliko je ta človek stal mojega prijatelja Ogorelca, to vem razen pokojnega Ogorelca samo jaz. Najbrže sam Košutnik ne ve, kako je bil zadolžen. Po smrti svoje-ga tasta je dobil cel milijon in po smrti svoje tašče, dobre gospe Ogorelčeve, pol milijona, a kakor kaže, nima niti pare več. Kako dolgo bo kaj trajalo premoženje, ki mu bo zavoljo Verine nesreče padlo v naročje? Uboga Vida, bojim se, da te čakajo še hudi časi! Zakaj ni rajniki Ogorelec določil nekaj premoženja tudi za oba otročička? Tega premoženja se zapravljivi zet Košutnik ne bi bil smel lotiti. Rajniki Ogorelec pač v svojih zadnjih dnevih ni na vse pomislil!

Lokan je sedel k mizi in naslonil glavo na roke. Dolgo je tako sedel in razmišljal.

Z visoko vzdignjeno glavo, toda mračnega pogleda je stopal ravnatelj Košutnik po prašni cesti, držeči v mesto. Skoro nobenega človeka ni srečal, kajti za izprehod je bilo vreme neugodno. Že od jutra je bilo nebo svinčeno sivo. Veter ni hladil silne vročine, temveč je samo vzdigoval prah s ceste. Vse je hlepelo po dežju, ki ga kljub pooblaščenemu nebu ni hotelo biti.

Redke osebe, ki jih je srečaval, so držale svoje klobuke, da jih ni odnesel veter, ki je postajal čedalje močnejši. Ker se mu je zdela pot predolga, je ustavil po naključju mimo vozečega avtomobilskega izvoščka, stopil v vozilo in povedal ulico, kam naj ga pelje.

Komaj je sedel v vozu, je izginil z njegovega obličja izraz ošabnosti, namesto katere sta se pokazala strah in nemir. »Prekletost!« je zastokal in divje zaškrtal z zobmi. Razburjen je godrnjal nerazumljive besede pred sebe. Ko je stopil iz vozila, je bil silno blede.

Korakal je še nekaj minut po ulici in obstal pred zlatarsko izložbo in začel gledati vanjo, kakor bi ga bilo nekaj v njej zelo zanimalo. Nekaj časa je ogledoval zlatnino, nato pa stopil v trgovino.

Že čisto je pri zlatarju Kračarju kupil kakšno reč. Ko je zagledal v trgovini zlatarjevega sina Ožbaltja, ga je pozval, naj mu pokaže neko izredno lepo zlato dozo za cigarete, ki jo je bil prej videl v izložbi.

»Okus pa imate,« je menil Ožbalt in vzel dozo iz izložbe.

»Že prav, že prav, gospod Kračar. « Koliko pa ta doza stane? «

Ožbalt je pravkar hotel odpreti usta, da bi povedal ceno, a ga je Košutnik prekinil: »Ne, ne, se bova z vašim očetom pogovorila.«

»Kakor vam je všeč, gospod ravnatelj. Takoj ga bom poklical.«

»Ne, ne, sam pojdem k njemu. Saj je v pisarni?«

»Če želite, vas povedem k njemu,« je dejal uslužno Ožbalt.

»Ni treba, saj bom sam našel k njemu. Na svidenje, gospod Kračar!«

Košutnik je z dozo v roki stopil iz trgo-

vine skozi vrata v ozadju na hodnik, po katerem je nekaj časa korakal, nato pa krepko potrkal na neka zaprta vrata.

Sele ko je ponovno spet potrkal na vrata, so se ta odprla in kuštrava glava starega Kračarja se je pokazala na pragu.

»Ah, gospod Košutnik,« je rekel stari mož na videz zelo spoštljivo, »v veliko čast mi je, da ste me osebno obiskali v mojem brlogu. Zakaj me niste dali poklicati?«

»Nikar nepotrebne govorenje, gospod Kračar,« mu je presekalo besedovanje Košutnik in stopil v pisarno. »Dobro veste, midva se moreva pogovoriti le tu. K vam sem stopil s pretvezo, da se bom z vami pogovoril o ceni.« Košutnik je položil dozo na mizo.

»Kakor sem slišal, vas je zadela huda nesreča,« je rekel Kračar. »Dediščina pa bo lepa, kaj ne? Kakšna dva milijona menda v celem. Višji svetnik gospod Lokan je skrben mož in je pametno upravljal premoženje. Čestitam vam!«

»Kaj pa mislite!« je na videz ogorčeno vzkliknil Košutnik. »Kako morete tako neobzirno govoriti spriču tako strašne nesreče, ki je zadela mene in mojo ženo!«

»Prosim za oprostjenje,« je odvrnil Kračar in prihuljeno pogledal skozi naočnike svojega gosta. »Nesreča je res strašna, in prepričan sem, da vam je hudo, ker je vaša svakiinja tako tragično umrla. Ker pa je usoda tako hotela...«

Košutnik je nekaj zamrmral.

»Že vem, kaj hočete reči, gospod Košutnik,« je nadaljeval Kračar. »Usoda je tako hotela, da je gospodična Ogorelčeva umrla. Hudo je to, a ker se je že zgodilo, vam pa

ši v Spodnji Dobravi, ki sta jo imela v najemu, nato pa odpotovala v Slovensko Bistrico. Nekaj tednov pred tem sta bila hišo zavarovala za 36.000 din. Pri razpravi sta Štrukljeva tajila vsako krivdo.

* **Zaradi zaušnice ga je ubil.** Nedavno okrog polnoči se je pripeljal pred neko hišo v Mariboru v Dvorčakovi ulici izvošček in tam obstal. Kočija je stala na cesti že nekaj časa, ne da bi se bil kdo pojavil. Stražniku se je to zdelo sumljivo. Zato je stopil h kočiji in vprašal izvoščka, koga čaka. Na kozlu sedeči izvošček mu pa ni odgovoril. Stopil je k možaku in opazil, da je ves krvav in že mrtev. Kmalu so ugotovili, da gre za 37letnega Franca Šumandla, uslužbenega pri izvoščku Modru. Nadaljnja preiskava je dognala, da je Šumandl vozil nekega potnika, ki se je pripeljal z graškim potniškim vlakom, z Glavnega trga v Radvanje. Na povratku se je Šumandl ustavil v Mandlovi gostilni v Radvanju, kjer je naročil četr litra vina. V gostilni je bil tedaj tudi 33letni čevljarški pomočnik Josip Topolčnik iz Šmartnega na Pohorju. Šumandl je od svoje četrтинke spil samo polovico, ostanek pa je ponudil Topolčniku. Ko sta popila vino, sta skupno zapustila gostilno. Na podlagi teh ugotovitev so studenški orožniki še ponoči izsledili Topolčnika in ga aretirali. Bil je še precej vinjen. Po daljšem oklevanju je priznal, da sta se s Šumandlom sprla ter da ga je v razdraženosti zabodel z žepnim nožem v prsi, ker mu je Šumandl prisolil zaušnico.

* **Požiga osumljen.** Na Miklavžev večer je začel goret šestokenski kozolec posestnika Vozlja Franca na Kalu. Pogorel je do tal. Sprva je kazalo, da ne bo niti najmanjšega sledu za požigalca, toda zagorskim orožnikom se je posrečilo najti v razločenih tleh sledove čevljev, ki so držali v določeno smer. Osumili so in prijeli nekega Jakoba iz Špitala, ter ga odvedli v litijske zapore.

* **S ciganom ni dobro menjati konja.** Cigani so čedalje hujša nadloga. Na videz se sicer ukvarjajo s kakim poslom, poglavito pa sta jim tatvina in sleparstvo. Tako se je nedavno ustavil neki cigan v peški opolici, kjer je shranil voziček, s konjem pa je odjezdil dalje. Ker med potjo ni našel kupca, je gnal konja na sejem v Šoštanj. Tam ga je zamenjal in dobil po vrhu še 200 din. Zadovoljna z zamenjavo sta šla vsak s svojim konjem, mož domov proti Gornjemu gradu, cigan pa v moravško dolino, kjer je poskusil konja vnovič zamenjati. Posrečilo se mu je

najti moža, ki mu je šel na lim. Posestniku Krulcu je konj ugaljal ter se je začel pogajati s ciganom. Pridal mu je 200 din, nato pa je cigan izginil z njegovim konjem. Čez nekaj dni se je pričel lov za ciganom. Lastnik, kateremu je bil ukraden konj z vozičkom, je našel svojega konja v Gornjem gradu. Gospodar, ki ga je moral seveda vrniti, pa je izsledil svojega v Zalogu pri Moravčah. Krulc je ostal brez konja in prijavil zadevo orožnikom, hkratu pa je začel tudi sam poizvedovati za ciganom.

* **Vlom v samostansko blagajno.** Dne 17. novembra letos je izginilo iz samostanske blagajne v St. Jerneju na Dolenjskem 2600 din. Samostanski blagajnik je šele naslednje jutro opazil vlom. Sum je takoj padel na mladega Draga Špindlerja, ki je stopil septembra letos kot postolant v šentjernejski samostan kartuzijancev. Špindlerja so v Mariboru aretirali.

* **Morilca Sabukovška dolže še drugega umora.** Morilca Sabukovška, ki je izvršil grozen zločin nad Ivanko Zakrajškovo v Bukovžlaku pri Celju, so obtožili poleg tega groznega umora še umora nekega orožnika v Trstu med vojno. Sabukovšek je baje po tem umoru nenadno izginil v Francijo. Zdaj sedi Sabukovšek v zaporih okrožnega sodišča, kjer ga še vedno zaslišujejo. To dejanje pa seveda zanika. Po Celju in celjski okolici se širijo vesti, da je Sabukovšek hotel zastrupiti tudi 30letno delavko Jezernikovo. Ta je bila namreč usodnega večera, ko je bil Sabukovšek storil grozen zločin in prišel nato z oropanim denarjem v Žepino, pri Sovinčevi, kjer je pomagala pri delu. Sabukovšek je bil ves vesel, da je prinesel svoji izvoljenki denar, kar je videla Jezernikova. Sabukovšek se je hotel zato tudi nje znebiti. Zlil je v skodelico mleka in ponudil zastrupljeno mleko Jezernikovi. Ta se je branila. Polovico mleka je razlila, ostalo pa Sabukovšek nesel ven. Te dni bodo zaslišali tudi Jezernikovo in razčistili to zadevo. Če Sabukovšku dokažejo umor v Trstu in poizkus zastrupitve, mu smrtna kazen ne uide. Sabukovšek je bil obsojen na dve leti robitve še za časa Avstrije, in sicer pred dunajskim sodiščem.

* **Uboja v Sp. Sušici in Malem vrhu pred sodiščem.** Nedavno sta se obravnavala pred tričlanskim senatom v Celju dva žalostna primera iz brežiškega okraja. Vino je bilo vzrok, da sta padla kot žrtev noža oče več otrok Ilijaž Franc iz Spodnje Sušice pri Bi-

zelskem in Jože P. iz Malega vrha pri Brežicah. Bilo je 16. oktobra, ko se je vračala družba Hrvatov z vozom po državni cesti proti Spodnji Sušici. Za uvozom se je vozil 24 letni čevljarški pomočnik iz Brdovca pri Zagrebu Jurač Josip. Bili so dobre volje, pa so se oglasili v gostilni pri Šekoranji, kjer so ga spet izpili nekaj litrov. Zvečer so se peljali po cesti dalje. Nedač od Šekoranjeve gostilne je Jurač dohitel s svojim prijateljem Zorkom, ki sta se peljala s kolesoma, Ilijaža Franca. Bila je trda tema. Kolesarja, ki sta vozila vsak po svoji strani, sta kobilebala s kolesom po cesti. Jurač je treščil s kolesom v Ilijaža in padel po tleh. To ga je močno razjezilo. Med Juračem in Ilijažem se je vnel prepir. Kmalu sta se spoprijela in valjala po cesti. V vinjenosti je Jurač pograbil nož in ga zasadi Ilijažu v prsa, nato ga pa sunil v jarek in se odpeljal dalje. Ilijaž je čez četr ure izdihnil. Sodišče je obsodilo Jurača na štiri leta robitve, na izgubo častnih državljskih pravic za dobo štirih let, na 10.000 din odškodnine Ilijaževi ženi in otrokom za izgubo moža in očeta in na 2000 din pogrebnih stroškov. Posebno žalostna je bila razprava iz Malega vrha pri Brežicah. Pred sodiščem je stal 19 letnik Anton P., ki je v prepiru zabodel svojega brata Jožefa v prsa, da je čez nekaj minut izdihnil. Sodišče ga je obsodilo na štiri leta robitve in na izgubo državljskih pravic za dobo štirih let.

* **Zaradi tihotapljenja so bili pred goriškim sodiščem obsojeni** Andrej Feč iz Spodnje Idrije na 400 lir globe, Ivanka Čukova iz Črnega vrha pri Idriji na 14 dni zapore in 350 lir globe, Lucija Jerebova iz Cerknega na mesec dni zapore in 700 lir globe, Franc Žakelj iz Črnega vrha na 14 dni zapore in 80 lir globe, Jožef Kofol iz Cerknega na manjšo zaporno kazen. Na manjšo zaporno kazen so bil obsojeni še Marija Kantetova iz Rihemberga, Katarina Zajčeva iz Cerknega, Neža Drekonjeva iz Grahovega, Kancjana Sedmakova iz Slapa pri Idriji in Franc Ukmar iz Idrije, ker so brez dovoljenja kuhali žganje.

* **Zažgal očetovo hišo, ker ni smel peči kostanja.** Pred malim senatom v Mariboru se je moral zagovarjati 33-letni posestnikov sin Simon Melovnik iz Podloža, ker je zažgal očetovo hišo. Pri zaslišanju je Melovnik izpovedal, da je storil to zaradi tega, ker mu oče ni pustil peči kostanja. Sodni

vendar smem reči, da vas je ta migljaj usode rešil vseh denarnih težav.«

Košutnik ni odgovoril, temveč je zastrmel v sivo steno pisarne.

»Menica je že predčerašnjim dospela v plačilo,« je govoril Kračar dalje in njegove besede niso bile več priliznjene. »Pred pogrebom vas nisem hotel opomniti. Prav lep pogreb je bil. Tudi jaz sem se ga udeležil... Prav na današnji dan sem vas pričakoval. Torej se nisem motil.«

»Kakor vidite, sem tukaj,« je menil Košutnik s hripavim glasom in sedel na zofo.

»Zadevo torej lahko takoj spraviva v red,« je dejal Kračar in potegnil iz žepa obroček s ključi, da bi odprl železno omarico, stoječo poleg pisalne mize.

»Vi menda mislite, da imam denar s seboj?« se je besno zarežal Košutnik. »Menice vam danes še ne morem izplačati.«

»Kaj? Nimate denarja?« je zakričal Kračar in planil pokoncu. »Vi se šalite, spoštovani gospod. Zato se smejite...«

»Da, smejim se!« Košutnik je spet vstal. »Smejim se, ker ste me tako razočarano pogledali. Kratko malo, plačati vam še ne morem. Nasprotno, še sto tisočakov potrebujem. Še ta denar mi boste morali posoditi.«

»Ali ste pri pravi pameti?« je sirovo zakričal Kračar. »Ali veste koliko znaša moja terjatev do vas?«

»Kakšnih tristo tisočakov,« je zasmehljivo odvrnil Košutnik. »Že večje vsote sem vam bil dolžan, a vendar niste bili tako sitni, kakor ste danes.«

»Takrat je bilo upanje na dediščino po gospodu Ogorelcu in njegovi soprogi, zdaj pa...«

»No, zdaj pa bova z ženo podedovala sva-kinjino premoženje.«

»S takim srečnim, odnosno žalostnim naključjem nisem mogel računati,« je rekel oderuh. »Kje pa imate denar?«

»V blagajni višjega svetnika Lokana.«

»In ta vam dela sitnosti, kaj ne? Ali je kakšna nerodna kljukica v oporoki?«

»Saj vendar ne mislite, da je devetnajstletno dekle napravilo oporoko! Moja žena je njena edina sestra in njena edina dedična. Zato dobi vse rajnikino premoženje.«

Kračar je olajšano zavzdihnil. »No, potem...«

»Toda šele čez nekaj tednov. Mislim, da vam je znana natančnost gospoda višjega svetnika.«

»Da, da,« je prikimal Kračar, »toda v tem primeru, ko je vse tako jasno...«

»Sedite in dovolite mi, da vam vso reč obrazložim,« je dejal Košutnik in zaupljivo izdal Kračarju svoj dogodek pri svetniku Lokanu, kako se je ta branil, da bi mu izročil dediščino. Pri tem je Košutnik označil Lokana kot sitnega in nezaupljivega godrnjača.

»Čista neumnost je, dvomiti v smrt človeka, katerega truplo je prepoznalo najmanj dvajset ljudi,« je nadaljeval Košutnik. »Jaz in moja žena pač ne bi mogla dovoliti, da bi se shranilo v našo rodbinsko grobnico truplo kakšne tuje ženske. Saj tudi gospod višji svetnik ne dvomi, da je gospodična Vera res mrtva, vendar je dejal, da mora biti Verina smrt prej ugotovljena z obsodbo njenega morilca. Tako natančen je ta stari gospod.«

»Sicer pa ima prav. Njegova vestnost in natančnost sta nam lahko za zgled,« je pripomnil oderuh.

»Kar vzemite si ga za zgled, gospod Kračar!« je rekel posmehljivo Košutnik, toda je takoj pripomnil dobrodušno. »Nikar se ne prepirajva o tem. Vsakdo živi in dela po svojem okusu. Jaz gospodu svetniku čisto privoščim njegov okus. Jezi me samo to, da me s svojo natančnostjo spravlja v denarno zadrego. Z vašo pomočjo pa upam premagati tudi to zadrego.«

»Z mojo pomočjo? Kako mislite to?« je vzkliknil Kračar in hotel planiti pokoncu.

Košutnik ga je potisnil nazaj na stol in dejal: »Bodite mirni, dragi prijatelj. Zakaj bi se neki razburjali! Ali vam ni vseeno, če dobivate za svoj denar obresti od mene ali od koga drugega?«

»Denar, denar,« se je jezil Kračar. »Kaj mislite, da mi denar rase na drevju?«

»Rekel sem vam že, kako je z rečjo in nima pomena, da se ujedavate. Dobro veste, da vam bom vrnil vse do zadnje pare,« se je bohotil Košutnik. »Dajte mi še sto tisočakov in podaljšajte menico na šest tednov.«

»Kaj bi bilo z mojim denarjem, če bi vi ne dedovali po pokojni gospodični,« se je spomnil Kračar. »Kako bi mi zdaj mogli vrniti denar?«

Kračar je nato umolknil in se zamislil. Kako lepo bi bilo, če bi mogel za dolg dobiti Košutnikov gradič Gozdnik. Posledica tega premišljanja je bila, da se je med stokanjem in vzdihovanjem izjavil za podaljšanje menice.

»Dobro,« je menil Košutnik in sedel za mizo. »Dajte mi obrazec, pa vam bom izstavil menico na štiristopetdesettisoč dinarjev, plačljivo 25. avgusta. Seveda mi morate dati še sto tisočakov.«

zdravnik je ugotovil, da je Melovnik duševno zaostal; da pa je za svoje dejanje odgovoren. Obsojen bil na 2 meseca strogega zapora pogojno za dobo dveh let.

* **Kaznovana družba nevarnih žeparjev.** Pred sodiščem v Novem mestu je bila te dni razprava proti 13 obtožencem iz Prebukovja, občina Bednje, ki so na debelo kradli po raznih sejmi. Vsi obtoženci so se izogibali poštenega dela. Obtožnica pravi, da so se v zadnjih dveh letih po večini potepali po dravski in savski banovini in beračili. Večina obdolžencev ima sicer majhna posestva, kjer bi lahko s pridnostjo preživljali sebe in svojo družino, a pošteno delo jim je smrdelo. Vsi obtoženci razen Alojzija Šveca in Julke Kegljevičeve so tajili vsako krivdo, češ da so hočili le po kupčijskih opravkih po sejmi in da niso kradli. Sodišče je vse obtožence spoznalo za krive t. j. jih je obsodilo: Kegljeviča Julija na dve leti in šest mesecev strogega zapora, Šveca Alojzija na tri leta in šest mesecev strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic, Šorenovo Angelo na osem mesecev strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic, Šprena Andjelka, sina Franje, na dve leti strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic, Flegarjev Marto na osem mesecev strogega zapora, Mršinjaka Valenta na eno leto in šest mesecev robije in tri leta izgube častnih pravic, Kušenica Cvetka na eno leto in šest mesecev strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic, Husnjaka Izidorja na eno leto robije in tri leta izgube častnih pravic, Oreškega Josipa na eno leto robije in tri leta izgube častnih pravic, Škeca Nikolo na osem mesecev strogega zapora, Mršinjaka Izidora na eno leto in šest mesecev strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic in Kegljeviča Slavka na eno leto in šest mesecev robije in tri leta izgube častnih pravic.

* **Pozna kazen.** 23letni Jožef Huzjan iz Pine pri Lendavi se je moral zagovarjati pred mariborskimi sodniki. Huzjan je leta 1934. pri nekem spopadu zabodel posestnika Marka Raja, da je ta za posledicami sunka z nožem kmalu umrl. Huzjan je potem pobegnil na Madžarsko ter se je tam skrival. Nameraval je ostati vse svoje življenje na Madžarskem. To namero pa so mu prekrizali zadnji razburljivi politični dogodki, v katerih se je madžarska država zapletla. Ko so Madžari začeli zahtevati od Čehov slovaške pokrajine, so sestavili več prostovoljskih oddelkov, ki naj bi vpadli na slovaško ozemlje ter ga z orožjem v rokah zasedli. V te

oddelke so Madžari vtaknili tudi vse begunce iz drugih držav, ki so se zatekli na njihovo ozemlje. Tudi Huzjan bi bil moral iti pod orožje. Fantu pa ni nič kaj dišalo, da bi se boril in pretepal za Madžare, pa si je rajši izvolil ječo v Jugoslaviji. Pobegnil je nazaj na naše ozemlje, kjer je bil seveda takoj aretiran. Prišel je zdaj pred sodišče ter bil obsojen na tri leta robije in tri leta izgube častnih pravic.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1939

Popotnikova torba šolska kuhinja za Falo-Selnico

Fala, decembra.

»Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« Ta stari slovenski pregovor je vodil odbor Rdečega križa za Falo-Selnico, da se je odločil ustanoviti kuhinjo za šolsko mladino. Siromaščina našega obmejnega človeka je velika, zato je treba pomagati naši mladini, bodočnosti našega naroda. Odbor in člani Rdečega križa, vsi mali ljudje, po večini delavci, smo se z ljubeznijo oklenili misli, da postene kuhinja za šolsko mladino tudi dejstvo. Razkropili smo se po širnem okolišu selniške občine in poprosili dobra srca za podporo. Nismo zaman trkali. Kar je premogel dom, to so nam radi dali. Ljudje, ki so bili prav za prav potrebni sami pomoči, so rade volje pod prli to našo zamisel. Živila so se v glavnem nabrala, a nastalo je vprašanje, kje dobiti denar za nabavo krožnikov, zlic, loncev, kotla in drugega. Z vztrajnim delom in osebnimi žrtvami smo zbrali potrebno vsoto in kuhinjo z najnujnejšim oskrbeli.

Kako določiti, kdo je potreben? Koga je treba odkloniti? Stališče, ki ga je odbor zavzel, je bilo: Jed se bo nudila vsakemu, šolarju, ki je siromašen in toplega obeda po-

treben. Selniški šolski okoliš je zelo razprostran, in deca, ki prihaja po šest in več kilometrov daleč v šolo, je v zimski dobi potrebna toplega opoldanskega kosila ne glede na premoženjske razmere.

Dne 2. decembra l. 1935. se je v prostorih, ki nam jih je g. Jagrič dal brezplačno na razpolago, prvič odprla kuhinja. Poslovanje šolske kuhinje od tedaj je bilo naslednje: 8.901 obedov v skupni vrednosti 4173 din, društvena blagajna je k temu prispevala 1850 din.

V zimi leta 1936-37. od 2. decembra do 23. marca smo izdali 10.043 obedov v vrednosti 5139 din; društvena blagajna je prispevala 2209 din.

V zimi leta 1937-38. od 2. decembra do 23. marca so dobili šolarji 14.510 obedov v skupni vrednosti 6.440 din. Prispevek društvene blagajne pa je znašal 2756 din. Vsega je bilo doslej izdanih 33.454 obedov v vrednosti 15.652 din. K tej vsoti je prispevala blagajna Rdečega križa 6816 din.

Uporabilo se je: 222 kg mesa, 115 kg riža, 174 kg pšenične moke, 1628 kg krompirja, 175 kg masti, 513 kg fižola, 340 kg ješprenja, 420 kg prosene kaše, 92 kg svinjske glavine, 724 litrov mleka.

Dolžnost nam veleva, da na tem mestu izrečemo svojo prisrčno zahvalo ravnateljstvu elektrarne Fale in obratvodji g. Griesserju Francu, ki sta v razumevanju naših potreb dovolila brezplačno uporabo električnega toka za kuhanje, slednjemu pa še posebej, za zanimanje in za skrb za to našo akcijo. Prav tako hvala vsem, ki so nas doslej kakorkoli podprli. Dobra in plemenita srca prosimo, da nam ostanejo tudi v bodoče naklonjena in nas pri človekoljubnem delu nadalje podpirajo.

Iz Prekmurja Podatki o prekmurskih sezonskih delavcih

Murska Sobota, decembra.

Prekmurje je tako gosto naseljeno, da pride na kvadratni kilometer blizu 100 ljudi. Ako odštejemo veleposestva, gozdove in nerodovitni svet, ostane na prebivalca samo en oral rodovitne zemlje, kar je mnogo premalo.

»Jej, jej,« je spet okleval Kračar. »Denar, pa spet denar. Z vračanjem je pa potem tako huda.«

»Ne govorite kaj takega! Zdaj vam je vendar jasno, da dobite vse nazaj.«

Košutniku se je napsled posrečilo izvreči iz skopuha denar.

Ko je bila nova menica napisana in stara menica uničena, se je Košutnik odstranil. Skopuh ga je spremljal nazaj skozi trgovino. Ko so se zaprla vrata za Košutnikom, sta se stari in mladi Kračar spogledala in se drug drugemu nasmehnila.

Naslednjega dne so pri Košutnikovih spravljali prtljago v kovčege in že zvečer je odpotovala Košutnikova družina iz Ljubljane. Spremljali sta jo služkinja in guvernanta obah deklic.

12.

Skozi gozd, vlažen od dežja, je hitela Jugova Slavka proti domu. Prišla je bila iz Ljubljane, kjer je bila obiskala brata v ječi. Šele zdaj je bilo dovoljeno, obiskati ga.

Slavka je bila sicer ugotovila, da je postal njen brat Mirko v ječi bolj bled in da je shujšal, vendar ni opazila pri njem nikake potrnosti. Le brezmejno ogorčen je bil zaradi krivice, ki se mu godi. Rekel ji je tudi, da za trdno upa, da se mu bo posrečilo dokazati pri sodni obravnavi svojo nedolžnost. Mnogo bolj kakor lastna usoda ga je skrbela usoda uboge Vere. Zabičal je svoji sestri, naj jo poišče.

Slavka mu je pripovedovala o lepem pogrebu, o katerem je brala poročilo v listih,

in Mirko je obupno vzkliknil: »Med tem ko pokopavajo lažno Vero, morda prava tam v tujini umira. A jaz ji iz ječe ne morem pomagati! Gotovo se ji je zgodilo kaj hudega, ker ne pošlje nikakega sporočila.«

Slavkin pogled je med tem, ko je brat govoril te besede, padel na paznika, ki je prisostvoval njenemu pogovoru. Opazila je, kako zaničljiv nasmešek je zaigral okoli njegovih ust. Paznik je Mirkove besede gotovo smatral namenjene njemu, zato je pač menil, da jetnikova sestra ali slepo verjame bratu ali pa celo dobro ve za njegov zločin.

Če bi ne bila njegova sestra, bi pač kakor vsi drugi ljudje ne verjela Mirku. Da, morda bi tudi kot sestra dvomila v Mirkove izpovedi, če bi ne bila tudi mati potrdila vsega, kar je Mirko izpovedal. Seveda, zgodba se je glasila zelo neverjetno.

Čigavo truplo so potegnili iz potoka? Vsi razen matere, brata in stare kuharice so prepoznali najdeno truplo za Verino.

Zakaj je Vera, ko jo je Mirko potegnil iz vode, vztrajala na tem, da ne sme nihče ničesar izvedeti o njeni nesreči in njeni rešitvi? Kako je mogla sicer tako razsodna mladenka zasnovati tako pustolovski načrt pobega z Mirkom? Saj ji vendar to ni bilo potrebno. Kako je mogel Mirko pristati na ta načrt? Še bolj se je Slavka čudila, da je celo njena mati odobrila tak načrt.

Toda brat in mati ne lažeta. Tu je neka skrivnost, ki ji je treba priti do dna.

»Samo Vera lahko razveže ta voz. Toda kje je Vera?« si je rekla Slavka skoro z istimi besedami, ki se jih je poslužil Mirko.

Kakor hitro je bil Mirko stavljen pod obtožbo, si je izbral za branilca mlajšega odvet-

nika, ki se je bil šele nedavno naselil v Ljubljani. Odvetnikovo prvo opravilo po pogovoru z Jugom je bilo, da je razglasil v domačem in italijanskem časopisju poziv na gospodično Vero Ogorelčevu, naj se javi.

Mladi odvetnik doktor Klančnik je moral zaradi tega poziva na »mrtvo in pokopano« osebo preslišati mnogo pikrih opazk. Toda to ga ni motilo. Mnogo bolj ga je peklo dejstvo, da je ostal poziv brez uspeha.

»Če bi mogli dobiti stik z gospodično Ogorelčevu,« je rekel mladi odvetnik Slavki, ki ga je bila po obisku brata posetila, »bi gospod Jug ne potreboval nikakega branitelja. Obtožba proti njemu bi se sama od sebe poudrla. Ker se pa gospodična ne oglasi, tudi najspretnjša obramba ne bo mnogo pomagala.«

Slavka in učitelj Orešnik sta bila vneto poizvedovala po tistem tujcu, ki je hodil tam po Oklešnici in izpraševal ljudi po mladi ženski. Tudi drugi ljudje so se spomnili neznanca, ki je potem neznan kam izginil. Nekateri so menili, da je bil policijski uradnik, ki je vršil preiskavo zaradi Vere. Nihče pa ni videl kakšne mlade ženske, ki bi bila hodila tam okrog.

»Kaj pa, če se dokaže, da najdeno truplo ni Verino?« je vprašala Slavka odvetnika.

»Bi bil tudi nekak dokaz za bratovo nedolžnost. Toda kako se naj to dokaže,« se je glasil odgovor, »ko so vsi potrdili, da je bilo najdeno truplo gospodične Ogorelčeve?«

»Treba bo še poizvedovati. Tistega tujca moramo najti,« je pripomnila Slavka.

»Storil sem vse, kar sem smatral za potrebno, a uspeha ni,« se je glasil odgovor, ki ni bil posebno tolažljiv. Dalje prihodnj...

Zato je okrog 15.000 ljudi primoranih iti vsako leto v tujino. Vsako leto jih ostane nekaj stotin v tujini in se potem vrnejo šele po nekaj letih, če se sploh vrnejo.

Največ prekmurskega sezonskega delavstva odhaja vsako leto v Nemčijo, nekaj pa v Francijo. Letos je dal murskosoboški srez več ko polovico vseh delavcev. Natančni podatki nam v razpredelnici pokažejo, koliko je odšlo letos na sezonsko delo v razne kraje Jugoslavije, v Nemčijo in v Francijo delavcev, ki so se iz različnih srezov zglasili na borzi dela v Murski Soboti:

SREZI	po Jugoslaviji	v Nemčijo	v Francijo	skupaj
Murska Sobota	1465	2959	1149	5573
Lendava	848	740	764	2352
Ljutomer	164	305	49	518
Maribor levi breg	22	107	4	133
Čakovec	384	102	16	502
Prelog	98	84	10	192
Ptuj	6	18	14	38
Brežice	—	2	—	2
Celje	—	1	—	1
Ljubljana	—	1	—	1
	2987	4319	2006	9312

V glavnem prihajajo naši sezonski delavci iz obeh prekmurskih srezov. Precej jih je tudi iz srezov Čakovca in Ljutomera.

Grozen samomor upravnice pošte v Rogalevcih. Strahoten samomor je izvršila te dni 35letna upravna pošta v Rogoševcih Avrelja Šafaričeva. Nesrečnica je v zadnjih letih mnogo trpela zaradi svojih živcev. Nedavno se je vrnila z bolezenskega dopusta. Toda njeno živčevje se še ni dovolj okrepilo. Nedavno zjutraj si je s starimi škarjicami najprej prerezala žile na vratu in rokah, nato pa se je polila s petrolejem in ga zažgala. Ljudje, ki so opazili, kako se je valil iz poštnega poslopja gost dim, so vdrli v uradne prostore. Nudil se jim je grozen prizor: Na tleh je ležala vsa krvava poštna upravna in gorela pri živem telesu. Ogenj je zajel tudi dele oprave. Ljudje so spravili Šafaričovo najprej na prosto in nato pogasili ogenj v poštnih uradnih prostorih. Nesrečnico so potem naložili na vozilo in jo odpeljali v bolnišnico v Murski Soboti, a je že med potjo umrla.

Naši na tujem iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, novembra.

V Ameriko so pripeljali iz Slovenije truplo Janeza Vertina, umrlega v Črnomlju. Truplo je balzamiral vseučiliški profesor dr. Plečnik.

30letnico obstoja je te dni slavilo slovensko pevsko in dramsko društvo »Domovina« v slovenskem Narodnem domu v Brooklynu.

Na obisku pri svoji ženi, od katere je živel ločeno, je nenadno umrl v Milwaukeeju Fr. Zorc. Rajniki je štel 62 let. Doma je bil iz okolice Mirne na Dolenjskem.

V bolnišnici v Calometu je umrl Pavel Despot, star 59 let, doma iz Severina.

V Clevelandu je umrl Janez Božič, star 58 let, doma iz Mošenj pri Brezjah.

V Brandleyju je preminila Frančiška Levstikova, rojena Veselova, doma iz Globoja pri Sodražici.

V Moon Runu so našli mrtvega v postelji Janeza Suhadolnika. Rajniki je štel 60 let. Doma je bil iz Sobačev pri Borovnici.

V Rock Springsu je umrl Jakob Mrak, star 93 let, doma iz Zirovskega vrha pri Gorenji vasi.

V Cliff Miniju je izdihnil Mihael Blatn k, star 79 let, doma iz Drašče vasi v župniji Smehelu pri Žužemberku.

V Milwaukeeju se je smrtno ponesrečil Franc Kočevar, doma iz Ljubnega v Savinjski dolini. Padel je na ulici tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in je čez tri ure v bolnišnici umrl.

V North Sideju je umrl krojač Jur. Flajnik, doma iz okolice Vinice v Beli Krajini. Štel je nad 75 let.

Smrtna nesreča rojaka v Kanadi

Kamloops, novembra

Nedavno je prinesel neki angleški list žalostno vest iz Lyttona o smrtni nesreči Petra Radeta iz Predgrada ob Kolpi pri Črnomlju. Ubogi rojak se je vozil s tovarišem Johnsonom na vrhu naloženega tovornega avtomobila. Nesreča je hotela, da se je na cesti podrl neki leseni most pod tovorom. Avto se je prevrnil v jarek in pokopal Petra Radeta pod seboj, da je v vodi utonil. Njegov tovariš je bil še pravočasno rešen.

Dne 10. novembra je bil pogreb rajnkega rojaka v Prince Georgeu. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število tamkajšnjih Slovencev in Hrvatov.

Pokojni Peter zapušča enega brata v Kanadi in enega v Predgradu. Dragi Peter, naj ti bo lahka kanadska zemlja!

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Pred dnevi je priredil »Domovinski zvon« v Stenzovi dvorani krasno igro »Beraško princeso«. Dvorana je bila nabito polna. V imenu društva se je predsednik g. Jazbec zahvalil vsem navzočnim za obisk. Februarja pa priredimo pustno veselico s tremi humorističnimi prizori in plesom. Naši mladi igralci, ki so po

večini prvič nastopili, so se jako dobro odrezali. Pokazali so nemškemu gostom, da tudi jugoslovensko delavstvo skrbi za prosveto. — Posebna hvala gre režiserju g. Kambiču. — Društveni člani smo se udeležili 4. decembra svečane proslave 20letnice obstoja naše mlade domovine. Pokazali smo, da smo zvesti svoji domovini. Držimo se besede našega rajnkega kralja Aleksandra I.: »Cuvajmo Jugoslavijo!« in bodimo zvesti mlademu kralju Petru II. Proslava je bila v društveni dvorani pri Rosi in je lepo uspela. — Vsem rojakom in rojakinjam javljamo, da člani »Domovinskega zvona« in članice ženskega društva »Kraljice Marije« lahko uče plesov samo za 3 marke. Kdor niti tega zneska ne zmore, se mu bo še ta vsotica odpustila. Fantje in dekleta, zdaj imate priložnost, javite se takoj pri predsedniku g. Jazbecu, Knikmannstrasse 41. — Pred kratkim smo pokopali zvestega rojaka g. Antona Kaša, starega 69 let. Rajniki je bil na videz zelo trden, a ga je na sprehodu zadela srčna kap. Za njim žalujejo žena trije sinovi in ena hči. Na zadnjem potu ga je spremljalo obilo prijateljev in prijateljic. Društvo je izkazalo zadnjo čast z jugoslovensko zastavo in krasnim vencem, ki mu ga je položil na grob predsednik g. Jazbec in mu izpregovoril poslovilne besede. Naj bo zvestemu bralcu »Domovine« tuja molja lahka! Preostalim naše sožalje!

Trupla umorjenih sultanovih ljubic na dnu morja

V Zlatem rogu blizu Carigrada poglobljajo ob obrežju morje že dalje časa. Delajo z bagri in eden izmed bagrov je te dni dvignil z dna morja usnjeno vrečo, v kateri so bili ostanki ženske, ki je bila zašita v njo, zvezana na rokah in nogah. Pri nadaljnjem poglobljanju so privlekli iz morja na dan še več takih vreč. Vseh skupaj je 17.

Oblastva so dognala, da so to bivše žene sultana Abdula Hamida. V njegovem haremu je bilo okrog 300 žen. Pod nadzorstvom sultanke Valide so živele tu žene, ki so sultanu rodile mnogo otrok, razen njih pa začasne ljubice in naposled sorodnice in ženske, za katere se je sultan prav malo brigal. Če je katero doletela nesreča, da se je sultan nehal zanimati za njo, ali če mu je bila sumljiva, da ga vara, je kratkoma zapovedal črnim evnuhom, naj jo odstranijo. Evnuhi so te nesrečnice v vrečah metali ponoči na dno morja v Zlatem rogu.

Abdul Hamid je zapisan v zgodovini Turčije kot rdeči sultan. Rodil se je v Carigradu leta 1842. Njegova mati je bila Armenka Faiša, ki jo je pobrala jetika. Njegov oče sultan Medžid je poveril otroka dojlji. Ab-

dul Hamid je bil zahrbtn, ljubosumen, maščevalen in krut že v otroških letih. Od 20. do 30. leta je živel tako burno življenje, da si je uničil zdravje. S spletkami se mu je posrečilo strmoglaviti svojega strica Abdula Aziza, očetovega naslednika, potem pa še brata Murada V., kateremu je stregel po življenju. Dne 30. avgusta l. 1876. je zasedel Abdul Hamid turški prestol in vladal je 33 let.

Leta 1877. je Abdul Hamid vodil vojno proti Rusiji in l. 1878. je moral podpisati mir, s katerim je bilo Turčiji naloženo priznati neodvisnost Črne gore, Srbije in Rumunije. Leta 1883. si je dal Abdul Hamid zgraditi novo palačo Jildiz, kjer so se odigrali prizori strašne krutosti. Žrtve te sultanove krutosti so zdaj izročili valovi Zlatega roga. Abdul Hamid je storil vse, da bi utrdil svojo moč, toda njegov vpliv je padel, dokler se 24. aprila l. 1909. niso polastili mladoturki Carigrada ter odstavili sultana, ki je še v aprilu odpotoval v Solun in preživel tam svoja zadnja leta brez vsakega stika z javnim življenjem. Preživel je pa malone še vso svetovno vojno. Umrl je leta 1918. v Brusli za pljučnico.

× **Uvedba splošne vojaške obveznosti na Madžarskem.** Nedavno je madžarski minister za narodno obrambo Bartha izjavil, da bo novi zakonski načrt o prenosni madžarske vojske obsegal tudi uvedbo splošne vojaške obveznosti, kakor je bila pred svetovno vojno. Uvedli bodo obvezno vojno službo načelno za tri leta, vendar pa bodo vojaki praktično služili samo dveletni vojaški rok. Izvzeti bodo obvezniki, ki bodo služili v strokovnih četah, kjer bo vojaški rok znašal tri leta. Vojaška služba se bo raztezala na vse osebe od 18. do 45. leta starosti. V primeru vojne lahko pozovejo na službovanje v vojsko vse moške in ženske od 14. do 70. leta starosti. Vse tvornice in vsa podjetja pridejo v primeru vojne pod vojaško oblast. Minister Bartha je poročal tudi o zdajšnji vojaški moči Madžarske in dejal, da bo vlada posvetila veliko pozornost predvojaški vzgoji. Ta vzgoja se bo začela z 12. letom, končala pa z 18.

× **Nad 100 žrtev zime v Ameriki.** Že ob koncu novembra je zadel vzhod Zedinjenih držav hud mraz, ki je terjal nad 100 žrtev. Najnižja temperatura v državi New Yorku je bila 28. novembra, in sicer 31 stopinj, kar je najhujši mraz, kar so ga imeli doslej

Američani v novembru. Veliko število žrtev se pa ne pripisuje toliko mrazu kakor poledenelim cestam, na katerih se je pripetilo mnogo nesreč. Mnoge podeželske ceste so morali za promet zapreti. V New Yorku so morali poslati na ceste 45.000 snežnih plugov in nad 40.000 delavcev, da so vsaj za stlo očistili ulice snega. Zanimivo je pa, da so imeli v Ameriki tik pred valom hudega mraza izredno toplo jesen. Ribiči pripovedujejo, da je toplo vreme zmotilo celo ribe, da so jo ubrale proti severu namesto proti jugu. Tako so prišle v Zalivski tok, kamor se zatečejo navadno na zimo in plavajo z njegovo toplo vodo proti jugu proti ameriški obali.

× **Nove odredbe za zaplenbo imovine v Avstriji.** Z nemško vladno uredbo je zdaj tudi v Avstriji urejena zaplenba imetja tistih oseb in društev, ki podpirajo delo proti narodu in proti državi. Zaplenba spada v pristojnost Hitlerjevega namestnika za avstrijsko pokrajino. Zaplenjeno imetje pripade pokrajini Avstriji. Notranji minister ali njegov pooblaščenec določi, kakšno početje je smatrati za naperjeno proti državi in narodu.

Ženski vestnik

Pomivanje posode

Posodo pomivati res ni prijetno delo, posebno če si gosposinja to delo še bolj oteži, ko pusti, da se vsa jed v loncih prisuši. Zato nalij v lonec, ko iztrešeš jed, takoj vode, da se ostanki ne bodo prisušili.

Ko začneš pomivati, nalij v skledo ali kozo vroče vode in v tej vodi oplahni vse ostanke jedi iz krožnikov, skled, žlic in loncev, in šele nato si nalij vroče vode v skledo za pomivanje in posodo v vroči vodi pomij. Tako voda, v kateri si pomivala, ne bo mastna in gosta od ostankov jedi, posoda pa bo čista in lepo pomita. Če se voda med pomivanjem shladi, je malo odlij in prilij vroče, ker le v vroči vodi se da posoda čisto pomiti.

Če imaš črne in sajaste lonce, jih zdrgni, preden začneš pomivati, s časopisnim papirjem, zričaj s peskom, oplahni v posebni vodi in šele nato jih dōdobra pomij z vročo vodo.

Ko si vso posodo pomila, vzemi kos papirja in s papirjem pomij skledo. Papir otisni in ga deni na peč sušiti, da ga, ko se je posušil, lahko uporabiš za podkurjenje. Skledo notem še enkrat pomij s toplo vodo, operi tudi pomivalno, jo izperi v topli vodi in obesi sušiti.

Predn začneš posodo brisati, si umij roke z milom, ker imaš umazane in mastne od pomivanja. Sicer se tudi krpa za brisanje posode od rok samo zamaže. Tudi to krpo obesi potem sušiti.

Za kuhinjo

Piščanec v omaki. Očiščenega piščanca razreži na štiri kose in ga na masti hitro opeci, da nekoliko porumeni. Potem ga daj na topel krožnik in ga postavi na toplo, na mast pa deni debelo, nadrobno zrezano čebulo, ko čebula malo porumeni, potresi žlico moke in ko tudi moka porumeni, zalij s kuhanimi in pretlačenimi paradižniki (pet do šest paradižnikov). Prilij še malo vode in ko prevre, noter zloži piščanca, in naj vse skupaj počasi vre, da postane piščanec mehak. Osoli in dodaj še malo sesekljane zelenega peteršilja in žlico ali dve kisle smetane. Zraven daš valjance, krompir in sljoko.

Kumarice v kisu. Majhne kumarice dobro umij in posuši na rešetu, nato nasoli in jih pusti nasoljene čez noč. Drugi dan jih kolikor mogoče nagostimo naloži v pripravljeno steklenico s širokim vratom. Vmes položi nekaj zelenih paprik in nekaj majhnih in olupljenih čebulic in malo hrena. Ko si steklenico napolnila, deni na vrh en lavorjev list, nekoliko zrn celega pōpra in zalij s kisom (kisom za ukuhanje), ki si ga prej prevrela in shladila. Nato zaveži steklenico s pergamentnim papirjem in shrani na suhem, hladnem in temnem prostoru.

Jajca v omaki. V kozico deni štiri žlice kisa, četrt litra vode in malo kumne. Kuhaj to četrto ure. Pol litra kisle smetane in žlico moke dobro raztepi, ukuhaj zraven in kuhaj dalje, da dobiš gostljato omako. Preden daš na mizo, ubij za vsako osebo po eno jajce v omako (a ne mešaj, da ostanejo jajca cela). Naj vre samo toliko, da se jajca strdijo. K omaki daš s kumno kuhan krompir.

Cenena božična torta. Dobro raztepi v četrtinki litra mleka eno jajce, pet dek kava, 20 dek sladkorja v prahu, en pecilni prašek, 30 dek moke in eno pest opranih rozin. Rozine prej poškropi malo z rumom. Posodo za torto dobro namaži s sirovim maslom, posuj z moko, zlij noter testo, razravnaj in speci. Drugi dan torto prereži in nadevaj z mezgo, po vrhu jo pa oblij s čokoladnim ledom.

Orehovo pecivo. Mešaj, da narase pet rumenjakov in sedem dek zmletih, orehov in sedem dek mandeljnov (namesto mandeljnov lahko vzameš samo orehe in ne bo pecivo zato nič slabše; torej 14 dek orehov). Pekačo dobro namaži s sirovim maslom, položi vanjo čist papir, ki ga tudi dobro namaži, zlij testo na papir, ga razravnaj za prst na debelo in peci približno 10 minut. Ko je pečeno, pomaži s poljubno mezgo, zvij skupaj in med tem

ko zvijaš previdno odvijaj papir. Zvito pecivo posuj s sladkorjem v prahu. Preden daš na mizo, zreži na tenke koščke. Zelo dobro pecivo za h čaj.

Orehova potica. Vmesi v testo 30 dek moke, 14 dek sirovega masla, eno jajce, en rumenjak, dve in pol deke vzhajane kvasca, malo soli, žlico sladkorja v prahu in žlico mlačnega mleka. Testo dobro stepi, da se prično delati mehurji in mora biti mehko kakor navadno testo za krofe. Vmešeno testo pokrij s toplo skledo in naj na toplem počiva pol ure. Med tem ko testo počiva, pa skuhaj 14 dek sladkorja in dva decilitra vode. Ko je sladkor zavrel in se stopil, primesaj 20 dek zmletih orehov, lešnikov ali mandeljnov, ščep cimta, malo naribane limonove lupinice, osem dek rozin in tri žlice ruma. Ko se je nadev shladil, razvaljaj testo precej tenko ter ga pomaži z nadevom prav do roba. Zloži testo z vseh strani skupaj in ga položi na pomazano pekačo. Pokrij s prtičnem, postavi na toplo in naj za dvojno velikost vzhaja. Pomaži z raztepenim jajcem in speci. Med tem pa priprav led. **Led:** 16 dek naribane čokolade, 16 dek sladkorja v prahu in tri žlice vode skuhaj mešaje, da se zgosti. Ko je potica pečena in jo vzameš iz pečice, jo zvrni na lesen krožnik, zaobrni in polij z ledom. Ko se je led strdil, šele tedaj potico zreži in daj na mizo.

Praktični nasveti

Lakasti čevlji. Če hočeš, da bodo lakasti čevlji vedno lepi, jih moraš negovati. Kakor hitro sezuješ čevlje, jih dobro zbriši z volneno krpo, da odstraniš prah ali blato, a jih nikar ne krtači. Če imaš kopito, jih daj takoj na kopito, sicer jih pa natlači s časopisnim papirjem. Maži jih vedno s kremo, ki je za lak, le tu in tam z vazelinom. Kremo dobiš v vseh trgovinah s čevlji. Isto pravilo velja tudi za vse druge čevlje. Blatne čevlje rajši umij in ne pusti, da se blato na njih posuši.

Če ti rada koža poka na rokah, posebno okoli nohtov, drži roke vsak večer vsaj pet minut v topli vodi in jih šele potem umij z milom. Potem odrini z nožkom ali škarjami vso kožo z nohtov in kar je trde kože, jo previdno poreži. Nato si umij roke še enkrat z milom v topli vodi, jih obriši samo napol in dobro namaži z glicerinom. Dobro je obleči še kake stare rokavice čez noč.

Proti ozeblinam pomagajo obkladki z alkoholom. Namочи vato ali večkrat zloženo čisto krpo v špirit in jo položi na srbečo in bolečo ozeblino, po vrhu pa se obveži še s kakim suhim ovojem. To napraviš najbolje zvečer, preden ležeš spat.

Radio Ljubljana

od 18. do 25. decembra

Nedelja, 18. decembra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Kmečki trio. 10.15: Dvořak: Ameriški kvartet v F duru (plošče). 10.45: Bežigranski pevski zbor. 11.30: Koncert (Leopold Turšič — fagot solo in radijski orkester). 13.00: Napovedi, poročila. 13.20: Koncert opernih spevov (Marijan Rus, član zagrebške opere; pri klavirju profesor Lipovšek; vmes plošče). 17.00: Kmetijska ura: Gospodarjenje z gozdom (inž. Karel Tavčar). 17.30: Vesel domači koncert (Poldka Zupanova, Poldka Rupnikova, Svetozar Banovec, Tone Petrovič in radijski orkester). 19.00: Napovedi poročila. 19.30: Nacionalna ura: Notranja kolonizacija (dr. Miloslav Stojadinovič). 19.50: Klavirski koncert: Umetni pleši z narodnimi prvinami (prof. Pavel Sivic). 20.30: Ura skladatelja Hochreiterja (pel bo Sattnerjev zbor, vodil kapelnik Neffat; orgle: Salvator Majhenič). 21.10: Dvořak: Iz novega sveta, simfonija št. 5 v c molu op. 95 (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Ponedeljek, 19. decembra: 12.00: Pisano polje (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napo-

vedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravniška ura: Zgodovina psihiatrije (dr. Bogomir Magajna). 18.20: Koroške narodne pesmi (plošče). 18.40: Zimski ljudski svjetniki (Boris Orel). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Lirika Djure Jakšiča (Siniša Kordić). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Večer Viktorja Parme (sodelovali bodo Milica Polajnar — sopran, Banovec — tenor, mešani zbor »Sloge« in radijski orkester). 21.15: Reproduciran koncert (godbe grenadirske garde). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije Emone.

Torek, 20. decembra: 11.00: Solska ura: Naši izseljenci po izvenevropskih državah (Julija Sušteršičeva). 12.00: Pisana šara (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert (sodelovala bosta zbor mestne ženske realne gimnazije in radijski orkester). 18.40: Problem malega naroda (univ. prof. dr. Fran Veber). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ljubljana izza osvoboditve domovine (Alojz Potočnik, učitelj). 19.50: Vesela kronika. 20.00: Roussel: Suita (plošče). 20.15: Vošnjak: Lepa Vida, drama (člani radijske igralske družine). 21.30: Debussy: Morje, simfonična suita (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec (igral bo radijski orkester).

Sreda, 21. decembra: 12.00: Zvezde in zvezdniki (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Šrnel »Škerjanček«. 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: a) Nekaj o jeziki in njihovi zemljepisni razširjenosti (dr. Valter Bohinec); b) Ročna dela: Hlevček za jaslice (Miroslav Zor). 18.30: Chabier: Espana, rapsodija. 18.40: Dolenjski gradovi (L. Petauer). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Šarl Nadie in Ilirija (dr. Pavel Brežnik). 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fran Pengov). 20.00: Cankarjeva proslava ob priliki 20letnice smrti. 21.30: Schubert: Nedokončana simfonija v h-molu (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Akademski pevski kvartet.

Četrtek, 22. decembra: 12.00: To in ono (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Slavne koračnice (plošče). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Zasluga jugoslovenskih dobrovoljcev za našo osvoboditev (Mirko Jovanović). 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Koncert (sodelovala bosta Drago Žagar in radijski orkester). 21.30: Kozaske pesmi (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kvartet mandolin.

Petek, 23. decembra: 11.00: Solska ura: Božična oddaja (brezposelni učiteljski abiturienti). 12.00: Iz naše domovine (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Božič v družini (Ivanka Velikonjeva). 18.20: Šramli igrajo (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Tucin-dan in božični kolači v narodnem verovanju (Jelica Belović-Bernačikova). 19.50: Smučanje naš ljudski šport (Janko Sicherl). 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Orgelski koncert (Stanko Premrl). 21.15: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 24. decembra: 12.00: Božič prihaja (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Bach: Maša v h-molu (plošče). 14.00: Napovedi. 17.00: Otroška ura (vodila bo Slavica Vencajzova). 17.30: Recitacije s ploščami. 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Salonski trio (Novak Karlo — violina, Comelli Ludvik — cello, Borštnik Boris — klavir). 18.40: Božični običaji naših pomorcev (Viktor Pirnat). 19.00: Mozart: Koncert za gosli in orkester št. 5 (plošče). 19.30: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). 19.50: Sveti večer (sodelovali bodo radijski komorni zbor, radijski orkester, trnovski cerkveni zbor, ljubljanski godalni kvartet, kvartet Stritarjevih, Filip Bernard — flavta solo, Hebein in Mezgolits — duet citer, člani radijske igralske družine in plošče). 24.00: Prenos polnočnice iz trnovske cerkve.

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

6

Snoči sem sanjal o tebi, Zora, vem, da si bila to ti! Zdelo se mi je, da grem sam, čisto sam po daljnem polju, ki mu ni mej. In ena sama steza je vodila po njem. Tako brezkončna je bila, da se me je polotila groza. Omagal bi bil sredi poti, da nisem takrat zagledal v daljavi od raj-ske glorijske obdan obraz, in ta obraz je bil tvoj in me je vabil in klical. Takrat se mi je zdelo, da so me nenadoma prepojile nove moči in stekel sem naprej po samotni ravnini. In videl sem tvoje roke, ki so me klicale, tvoje ustnice, ki so me iskale. In ko sem se prebudil, se mi je zdelo, da čutim tvoj poljub, ki si mi ga poslala v sanjah.

Zora, ali niso to lepe sanje, ali ni to lepa pravljica? Kdaj postane resnica, kdaj bom spet zagledal tvoj obrazek?

Nekaj mi veleva, da bo tega pekla kmalu konec, in čeprav mi skrivne slutnje trgajo srce, se ne bojim. Da bi le kmalu prišel tisti čas!

In zdaj čuj še tole. Zora: preden mine mesec dni, bom pri tebi, in takrat boš zvedela, kako zelo te ljubi

tvoj

Branko.

Zora niti opazila ni, da stoji Vera za njo in čita čez njeno ramo. Šele ko je pismo zložila in ga naglo vtaknila v nedrje, se je obrnila.

»Ali si čitala, Vera?«

»Sem.«

»In kaj meniš?«

»Da si noričica. Če ti ni to pismo dovolj velik dokaz, kako zelo te ljubi, ti ne morem pomagati.«

»Praviš, da se res vrne?«

»Vrne se, dušica moja. Vrne se tvoj Branko, k tebi se vrne in ti reče: »Dovolj dolgo si čakala, Zora. Zdaj je prišel čas, ki naju združi za zmeraj.«

Deveto poglavje GROZNA NOČ

Štiri dni je bila Vera že pri Stojanovih. V teh štirih dneh se ni dosti izpremenilo. Zora se je nekako vživela v svoj novi položaj. Niti tako strašen se ji ni več zdel. Koprnela je samo po svojem Branku. Njegova pisma so prihajala vsak dan in v njih je našla toliko moči, da se je lahko premagovala, ko so jo še venomer mučile tajne skrbi, ki jim ni vedela vzroka.

Tisti večer — sredi je bila — so sedeli Stojanovi v salonu. Notar je bil po svoji stari navadi pri peči, kjer je prebiral dnevnik, ki so čez dan prišli, in kadil iz pipe. Gospa je pletla nogavice, Vera in Zora pa sta dominantno za mizo. Zora je bila nekam čudno razigrana. Vera kar ni mogla verjeti svojim očem, ko jo je opazovala. Odkod neki to veselje?

Tudi notarka je postala pozorna in pletilke so se je sredi dela ustavile. Nagnila se je k Veri in ji rekla šaljivo na uho?

»Kar si ti pri nas, je Zora čisto drugačna. Kar naenkrat jo je minula tista zamišljenost, ki mi ni bila prav nič všeč. Če ostaneš še dolgo tu, jo čisto ozdraviš.«

Zora, ki je te besede čula, je pobesila glavo, da skriva rdečico, ki ji je zalila obraz. Vera pa je rekla skoraj resno:

»Preveč sama je bila zmeraj. Zdaj ko sem jaz pri njej, ima dovolj družbe, in to jo malo razbremeni.«

»Kaj sedel si je Zora upala pogledati mater.«

»Naj res! Vera naj kar pri nas ostane!« in pri sebi si je mislila in upala: »Ko bi ostala vsaj tako dolgo, da se Branko vrne...«

Tako so se pogovarjali ves večer. Pozno je bilo že, ko so se odpravili spat.

Vera in Zora sta spali v isti sobi. Ko sta bili sami v spalnici, se je Zora naslonila na vrata.

»Ko bi vedela, Vera, kako me nocoj boli srce... kako mi je težko... Umrta bom...«

Vera si ni vedela pomagati. Stopila je k njej in ji pogledala v oči:

»Nikar se toliko ne muči, Zora! Lezi v posteljo in zaspi. V spanju boš vse pozabila.«

Nemo, kakor ne bi imela svoje volje, jo je Zora ubogala in legla. Vera je utrnula luč. Nato je stopila k Zori in jo poljubila na čelo:

»Zaspi, Zora!«

Toda deklica ni mogla zatisniti očesa.

Skozi špranjo v oknu je silila mesečina v sobo. Njen tenki žarek, ki je padel na njeno posteljo, se ji je zdel kakor meč, ki se ji hoče zasaditi v srce. Nemo so ji drhtele ustnice. Še moliti ni mogla v tej noči, ko se ji je zdelo vse tako strašno tuje, mrtvo.

Zazrla se je v tisti pramen mesečine in bilo je, kakor bi nehala živeti in misliti. Hotela je prisluhnuti. Zdelo se ji je, da čuti utripanje srca tistega malega bitja pod svojim srcem, ki ga še čaka življenje... Kakšno življenje?

»Zaradi njega mi ga ohrani, Bog,« je prosila vroče in njene misli so se pomešale s potokom solza, ki se ji je vlił po licih. »Preveč bi trpel, če ne bi imel očeta.«

Nenadoma pa se je pomirila. Kakor sence so zbežale od nje bolne misli... izginjale so v daljavi, da se nikdar več ne vrnejo.

»Nikdar več...« je šepnila sama pri sebi.

»O, da se res ne bi več vrnila!...«

Čula je, kako je odbila ura eno, kako je odbila dve. Težki so bili ti udarci. Kakor gluh odmev... Vse spi, samo ona je še budna, ona, sirota med tisoči, ki jih je zadel ista usoda kakor njo.

Takrat pa se je nenadoma nagnila naprej in se uprla z roko na blazine. Oči so se ji široko razprle in zdelo se ji je, da vidi v pramenu mesečine, ki je postajal čedalje širši in jasnejši, da vidi v tem pramenu Brankov obraz. In ta obraz je bil blede in trpeč kakor obraz mučenika. Oči je imel zaprte in zdelo se ji je, da vidi kaplje krvi, ki lezejo druga za drugo iz kotov njegovih ustnic in padajo globoko nekam v brezkončni prepadi, ki mu ni dna.

Kakor blazna se je zagledala v to vizijo; potem ji je bilo, da so se te oči za trenutek odprle in jo pogledale tako neskončno milo in žalostno, da ji je od bolesti zastalo srce. Videla je, kako so se ustnice zganile. Nato se je glava pobesila in izginila v temi, ki je vse zajela.

Zora je še zmeraj nemo strmela predse. Potem se je počasi zavedla. Neizrekljiva groza jo je obšla in obupen krik se ji je utrgal iz stisnjene grla.

Vera, ki jo je ta krik zbudil, je še pol v spanju planila iz postelje. Zora je bila nezavestna.

Šele čez dolgo časa se je prebudila. Vera je klečala ves čas pri njej in ji močila čelo in sence. Ko je videla, da je odprla oči, ji je odleglo. Bala se je, da ne bi bilo kaj hujšega. Dobro je vedela, da bi notarka poslala po zdravnika, ki bi nedvomno povedal, kaj je Zori v resnici. Tega pa nihče ni smel zvedeti, dokler se Branko ne vrne s fronte in ne popravi, kar je zagrešil.

Drugo jutro se je Zora izgovorila, da jo boli glava in da ostane zato v postelji. Še zmeraj je bila blede in okrog oči je imela velike kolobarje, ki so pričali, koliko je morala pretrpeti v minuli noči. Vera je uredila tako, da je sama ostala pri njej in pazila, da ne pridejo nepoklicani v sobo.

Zaklenila je vrata in sedla k svoji bolni prijateljici. Dolgo se ni upala vprašati, kaj je bilo ponoči, naposled pa je Zora začela sama:

»Vera... Vera... nocoj je bilo strašno... Branka sem videla... mrtvega...«

»Nikar tako ne govori, Zora,« jo je skušala

sestrična pomiriti. »Samo tvoja razbolena domišljija...«

»Ne, ne... jo je vročično zavrnila Zora. »Nikar me ne prepričaj! Branku se je moralo to noč pripetiti nekaj strašnega. Morda je celo mrtev! Moj Bog, ne smem misliti na to! Jo! Gorje meni!« Krčevita bol ji je spačila obraz.

V tem je dekla prinesla kosilo. Vera ga je postavila na mizo, toda Zora se ga ni niti pritaknila.

Popoldne se je toliko popravila, da je lahko vstala in odšla z Vero na vrt. Tam sta sedli na klopico, toda beseda jima ni šla iz ust. Obe sta bili preveč zatopljeni v svoje misli.

Ko je prišla notarka mimogrede na vrt, se je Zora zdrznila. Naglo se je sklonila k tlom, in jela z rokami grebsti po pesku, da ji ne bi mati videla v obraz.

Zvečer je šla zgodaj spat. Vera se ni gnila od njene postelje. Neprestano se je bala, da se ne vrne snočnji prizor. Toda Zora je bila zbita in je kmalu zaspala. Vera je še nekaj časa bedela pri njej. S skrbjo je gledala drobne gubice na dekletovem čelu. Potem pa so se te gubice počasi razlezele in okrog ustjen ji je zaigral slaboten nasmešek.

Vera se je oddahnila. Ljubeče se je sklonila čez Zoro in ji popravila odejo.

»Bodi srečna, sirotica, vsaj v sanjah boš srečna!«

Deseto poglavje

VSİ SO PRIHAJALI...

Drugi dan je bila Zora spet zdrava. Ves dan je hodila z Vero po gozdovih, komaj toliko, da sta prišli h kosilu in na večerjo. Zora je bila dopoldne dobila Brankovo pismo, ki jo je čisto pomirilo. Ko sta bili zvečer spet sami v sobi, se je Zora nenadoma spomnila.

»Če je dobil moje pismo, mora biti jutri že tu. Vera, ko boš jutri zjutraj še spala, po hitim k jutranjemu vlaku. Morda pride z njim...«

Burno je stisnila prijateljico k sebi.

»In če ne pride zjutraj, pride popoldne. Takrat mora priti...«

Nenadoma pa se je spet vznemirila.

»Mora priti...« je ponovila, kakor da se hoče samo sebe prepričati, »mora priti...«

»Saj pride! Če ne jutri, pa po jutrišnjem,« jo je poskušala Vera pomiriti. »Po jutrišnjem bo gotovo tu...«

»Jutri... jutri... ali pa nikdar več... nikdar več...«

Iztrgala se ji je iz objema in se zastrmela predse, venomer ponavljajoč:

»Jutri... jutri... in če ga jutri ne bo?...«

Nema slutnja ji je stisnila srce, da ji je skoraj zastalo. O, če bi takrat smela zakričati, kar bi ji dale moči:

»Branko... Branko... pridi... pridi!...«

Drugo jutro se je zbudila na vse zgodaj. Tiho, da ne prebudi Vere, je vstala in se z mrzlično naglico oblekla. Potem je počasi odprla vrata, da niso zaškripala, nato pa je naglo zbežala po stopnicah in odklenila težka okovana vežna vrata.

Zunaj je bilo hladno, ni čudo — pozna jesen je bila že v deželi in priroda se je pripravljala za zimo. Le čez dan je bilo drugače. Takrat je sijalo solnce toplo kakor poleti, da je bilo veselje greti se na njem.

Ogrnila si je plašč, potisnila klobuček globoko na čelo in odhitela. Čeprav je bila postaja komaj nekaj lučajev od njenega doma, se ji je zdelo, da leze pot v neskončnost. Šele ko se je pokazalo kolodvorsko poslopje izza drevja, je vsa zasopla umirila korake.

Na postaji se je obrnila v čakalnico, ki je bila topla zakurjena. Tam je zagledala postajenačelnika, ki se je nemalo začudil, ko je videl Zoro ob tako zgodnji uri pokoncu. Prijazno mu je odzdravila in ga vprašala, ali nima jutranji vlak zamude.

»Ne, gospodična! v četrt ure mora biti tu. Koga pa čakate gospodična?«

»Šele čez četrt ure? O, hvala lepa!« Naredila se je, kakor da ne bi bila čula njegovega vprašanja, in stopila na peron.

Dalje prihodnjič.

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Pijte samo
zdravilni

PLANINKA
ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

N. št. 2007 37

Hohner

Harmonike vseh tip in vrst po tovarniških cenah dobite v domu glasbe R. WARBINEK, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4 (pri Franciškanski cerkvi)

Lastovke ugonablajo z mušicami malarijo

Na pobudo italijanske vlade so v območju izsušenega Pontinskega močvirja pri Rimu naselili lastovke, ki so se izkazale kot dragocene zaščitnice ljudskega zdravja v borbi proti malariji. V tem močvirju so nastala v zadnjih letih nova selišča, v katerih pa se lastovke niso hotele naseliti. Pa je profesor Budini tudi ta nedostatek odpravil. Poskus, ki ga je napravil, ne samo da bi popolnolj tamonjno pokrajino z lastovičjim čebljanjem, temveč da bi tudi uporabil lastovke v borbi proti malariji, se mu je posrečil. Kljub izsušenju močvirja se namreč dobijo na tem ozemlju še zmeraj roji onih mušic, ki povzročajo malarijo.

Več let je profesor Budini delal v svoji opazovalnici v Ferrari poskuse, ki so dovedli naposled do čisto novega načina ptičjega naseljevanja. Njemu, ki ga v Italiji imenujejo »lastovičji oče«, se je prvemu posrečilo, da je mlade lastovke umetno vzgojil. Pomlad je vzel mlade živalce iz gnezd in jih nastanil v umetnih gnezdih, narejenih iz glin in rastlinskih vlaken. Lastovke so se novega bivališča kmalu navadile. Profesor jih je krmil z mešanico moke, mleka in žuželk.

Na stotine živalce je profesor naselil v Pontinskem močvirju. Ko so izletele, so začele loviti mušice. Te lastovke so naslednje leto prišle nazaj napravile so si gnezda, in kjer prej nisi slišal niti enega ptičjega glasu, slišiš zdaj veselo čebljanje lastovk. Tako bodo lastovke v teh krajih uničevale mušice, ki povzročajo malarijo.

CAS JE ZLATO

Gospa Mršnikova je izredno iznajdljiva ženska. Njenemu možu se res ni treba nad nj pritoževati. Takole je pripovedoval nekoč:

»Dopolodne dela moja žena v uradu. Popoldne prodaja vstopnice za kinematografske predstave, ponoči pa igra klavir v baru.«

»Kdaj pa potem spi?«

»Čez poldne v neki izložbi kot reklama za naše sraice.«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Jaz moram biti v vsaki ročni torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namažati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabega vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

Mali oglasi

POHITITE!

dokler še traja zaloga prvovrstnih šiv. strojev različnih znamk, ki se prodajo po smešno nizkih cenah pri »Prometu« v Ljubljani (nasproti križanske cerkve)

PREPROGE

perzija, smirna, pliš, volnene, jutene, predposteljnike in kokose kupite najceneje pri »OBNOVA« F. Novak, Jurčičeva ul. 6.

TOVARIŠI GORENJC!

Vsi bivši vojaki, služeči pri 7. lovskem baonu se prosijo, da se ob 20letnici Jugoslavije udeležijo sestanka dne 6. januarja v Škofji Loki rest. pri »Otetu« Martelek Janez in Pušar Jaka, bivši narednik.

ZA ZIMO!

vsakovrstno blago in vse potrebščine kupujte vedno le v trgovinah SENCAR. Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. Nakup. jajc, putra, masla, zabele, suhih gob, svinjskih kož in vseh poljskih pridelkov. Zamenjava bučnic, sončnic in repice za prvovrstno olje.

2.500 DIN POTREBUJETE

da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite »Anos« Maribor Orožnova ulica

ZASTONJ

dobite ilustrovano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah, Zalec.

Kam pa tako hitro?

Popolnoma sem moker, moram hiteti v tvrdko

Ivan Gostenčnik in sin Dravograd

krojaštvo, zaloga blaga in gotovih oblek. Samo tam dobim nepremočljive Hubertuse za ceno po 270.— din, moderne zimske površne suknje od 420.— din naprej, površnike od 200.— din naprej, smučarske obleke od 280.— din naprej, damske plašče in kostime od 265.— din naprej.

DROETKER jev pecilni prašek in vanilinov sladkor

Nov redilni prašek »Redin« za prašiče

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče.

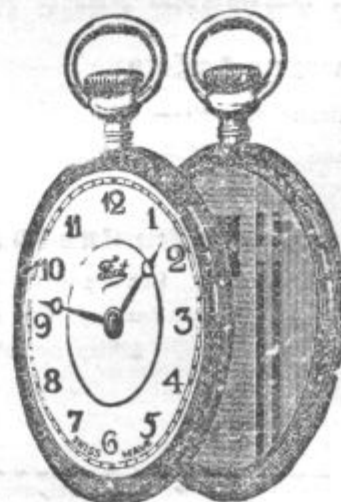
Zadostuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek Din 6.—, po pošti 12.—, trije zavitki po pošti Din 24.—.

Mnogo zahvalnih pisem. Uspeh Vam je zagotovljen.

Pazite, pravi »Redin« se dobi samo in ga v zavitkih z napisom »Redin« prodaja za kranjski del Slovenije drogerija A. Kanc, Ljubljana, Židovska ul. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija Kanc, Maribor, Gosposka ul. 33/II.

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

Št. 82.300 Anker ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pismeno garancijo.

Din 49.50

Štev. 82.301 ura s svetiljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik ki vam ga pošlje zastonj in poštne preplate.

H. Sutin

Ljubljana 6
Lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

Oglašujte v »Domovini«

Kdor ne bere, nič ne ve!

Knjige najbolj izobrazujejo človeka. Načitan človek se v svojem, četudi na videz nepomembnem poklicu bolje uveljavlja, kakor oni, ki mu knjig ni mar.

Kdor ne bere knjig, živi predrago in vrhu tega slabo življenje

V prostem času si v gostilnah in drugih javnih lokalih za težko prisluženi denar kupuje drago in dvomljivo zabavo.

Če bi žene navajale svoje može k branju zanimivih knjig, jim ne bi bilo treba preživljati bridkih ur, ko si moške krajšajo čas ob vinu, žganju in često tudi v slabi družbi. Ob lepi, zanimivi knjigi bi mu bil skopo odmerjeni prosti čas še doma prekratek.

Možje in vsi, ki ne najdete doma blagodejnega razvedrila, vzemite v roke knjigo »Lucifer« ali pa roman »V krempljih inkvizicije«, »Rdeča megla«, »Veliki inkvizitor«, »Tigrovi zobje«, »Onkraj pragozda«, »Hektorjev meč« ali katero koli spodaj navedenih knjig, pa boste spoznali, da je doma najlepše življenje. Kaj vse si boste prihranili, veste pa sami najbolj. Z našimi romani, ki so tako napete vsebine, kakršnih v drugih knjigah ni, se tudi začetnik kaj lahko navadi branja knjig.

Kdor se navadi brati zanimive knjige, mu je vsak prosti čas, ki ga preživi ob knjigi, v srečo, izobrazbo in zabavo. Poleg telesnega odpočitka si okrepeča tudi duha, ki mu širi obzorje na najprijetnejši način.

Olajšali smo družinam in vsem neimovitim slojem nabavo najbolj zanimivih knjig z globokim znižanjem cen, da si jih bo mogel vsakdo nabaviti čim več. Opozarjamo pa, da veljajo znižane cene samo za Miklavžev in božični nakup. Od 1. januarja 1939 dalje pa bodo veljale zopet običajne prodajne cene.

Na razpolago so naslednje knjige:

1. Jean de la Hire: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 strani.
2. Maurice Leblanc: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevedel F. J.-o. 1924. 217 strani.
3. Veridicus: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 strani.
4. James Oliver Corwood: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 strani.
5. Gustave le Rouge: Misterija. Roman. 1925. 177 strani.
6. Jack London: Roman treh src. 1926. 433 strani.
7. Oevre Richter Frich: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 strani.
8. Rene la Bruyere: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str.
9. Zevacco: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 184 strani.
10. J. O. Corwood: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 strani.
11. E. G. Seliger — Brat: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovena. 1927. 291 strani.
12. Phillips Oppenheim: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 strani.
13. Zane Grey: Zelezna cesta. Roman. 1929. 219 strani.
14. Stanley Weyman: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 strani.
15. Sinclair — Gluck: Zlati panter. Roman. 1928.
16. Michael Zevacco: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 strani.
17. Marcel Priollet: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str.
18. Emerson Hough: Možje. Roman. 1930. 210 str.
19. Donald Keyhoe: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 130 strani.
20. Artur Bernede: Belfegor. Pustolovski roman. 1930.
21. Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani.
22. Melik: Do Bitolja in Ohrida.
23. Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

Globoko znižane cene knjigam so sledeče:

Posamezne knjige:

Broširane Din 10.—
Vezane Din 15.—

Skupina 5 knjig:

Broširane Din 40.—
Vezane Din 60.—
Izbira poljubna.

Skupina 10 knjig:

Broširane Din 60.—
Vezane Din 120.—
Izbira poljubna.

Upravništvu „Jutra“

v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:

(navedite samo številke knjig) _____

_____

Din _____

Vam obenem nakažem po poštni položnici, na poštni ček. račun v Ljubljani, št. 11842.

Knjige pošljite na naslov: _____